

Kads
t.26047685, arkadijs.buls@inbox.lv

Airs

Drāma 3 cēlienos

Darbojas:

Airs
Dzirka
Barts
Laks
Kela
Guts
Dems
Kirds
Gace

1. cēliens

1.skats

(Airs.)

AIRS. Rīts klusi miglu lok... drēgnais plāknums plok... Ausma atrod aprises... izceļ kalnu galotnes... nāk tuvāk un tuvāk... augums iešalcas gaismas šļakstos...

Siltums riet plakstos, līst pār vaigu, glāsta kājas, ko strauta ūdeņi auj.

Prieks dzirkstī dzīslās un baisu knieš, ka gaisma pāri skries, mani atstājot ēnā. Nav pasaule paudusi, ka es tai tīkams...

2. skats

(Airs. Dzirka.)

DZIRKA. Ko stāvi urdzē?

AIRS. Ej pāri, tevi neturu.

DZIRKA. Nemānies?

AIRS. Tur laipa.

DZIRKA. Man netīk laipot. Tu man ceļā uz akmens, ko noskatīju.

AIRS. Kad? Es te pirms gaismas.

DZIRKA. Es tumsā.

AIRS. Ko redzēt varēji?

DZIRKA. Ko gribēju.

AIRS. Paliēkšos, lai tiec garām.

DZIRKA. Vai tu lokans lazdas zars?

AIRS. Ej, ko gaidi – tu mani kavē.

DZIRKA. Tu mani tāpat.

AIRS. Tevis dēļ pazaudēju domu.

DZIRKA. Ūdenī iekrita?

AIRS. Galvā noklīda.

DZIRKA. Nemanīju, tiešām – tev ir arī galva.

AIRS. Vai kāds bez tās?

DZIRKA. Ir arī bez rokām... varu paslīdēt, iekrist un noslīkt, bet tu...

AIRS. Dziļums nesniedz līdz ceļiem... pieturēšu, ja baidies...

DZIRKA. Tu tāds...

AIRS. Kāds?

DZIRKA. Tāds – nekāds...

AIRS. Es cilvēks, kā visi.

DZIRKA. Pasaulīt, kur likšu visus!

AIRS. Tava izvēle.

DZIRKA. Un tava?

AIRS. Jāizdomā.

DZIRKA. Nedomā, ai, turi, turi ciešāk...

Tavas asinis bango, pie krūtīm klauvē... Gribi, lai atveros...

AIRS. Tavā paļāvībā – es pakļauts tieku.

DZIRKA. Nedomā, nedomā, met prom to slogu!

AIRS. Tam līdzi aizmestu pats sevi.

DZIRKA. Nebīsties...

AIRS. No tevis nebīstos – no neziņas.

DZIRKA. Viss zināms jau no sākuma.
AIRS. Es savā sākumā.
DZIRKA. Tu plīks, es kaila... apsegsimies viens ar otru.
AIRS. Es negribu aizmigt.
DZIRKA. No sapņa baidies?
AIRS. Ko es tur pazaudējis?
DZIRKA. Mēs ielīdzosim bezgalībā...

3. skats

(Airs. Dzirka. Barts.)

BARTS. Hai! Laid skuķi vaļā!
AIRS. Es neturu.
BARTS. Pareizi dari. Man nepatīk, ja bez atļaujas grābstās.
DZIRKA. Nobijies?
AIRS. Patiesībā, taisnības pēc...
BARTS. Patiesības pēc pavācies malā!
AIRS. No kura laika akmens tava daļa?
BARTS. Kur kāju speru, tur man vaļa.
AIRS. Te vietas nepietiks.
BARTS. Tad vācies prom!
DZIRKA. Labi, mēs aizejam. Laižamies!
BARTS. Hā, lai nīkstu viens – tu nīprā, paliec!
DZIRKA. Ne tu noteicējs – šē ūdens šalts!
BARTS. Draiskā, tu atrāvi slūžas – šē pretī!
DZIRKA. Trakais, es galīgi slapja!
Tu aizej? Air, pagaidi! Skrienam! Lidojam!
BARTS. Tevi es neatlaižu!
DZIRKA. Dzelžu stangām turi ciet.
BARTS. Ahā! Jūti spēku.
DZIRKA. Tas spārnos nevar celties.
BARTS. Hā! Putniņš grib lidot.
DZIRKA. Ja stiprs – iecel mani debesīs!
BARTS. Tās tukšas – tur nav ko paņemt.
DZIRKA. Tur augstums... kur tiekties, sniegties...
BARTS. Nespīrinies – mēs paliksim zemumā, dzīvosim bez bailēm kaut kur nokrist.
Drānas pie ugunsкура žausim... drošībai alai aizvelšu akmeni priekšā.

4. skats

(Airs.)

AIRS. Straume dzirkstošā, garām skrejošā, par mani dzīvākā, par mani smejošā... Krācēs brizgu prieks pārgalvīgi skauj un līdzī rauj... kas sagaidāms aiz līkuma – nav jausmas...
Vai laiks trenc strautu – vai straume dzenaukstās jūgusi laiku?
Es... sevī iemiets, kur iesācies, tur beidzos...
Pieķēdēts apziņas krastam- nevarīgs mesties izjūtu dzelmē...
Man jāklūst pārvarīgam...

5.skats

(Airs. Laks.)

- LAKS. Vai pārāks smagums jauneklīm kamiešos krauts, ka grasies to ūdenī gremdēt?
AIRS. Kā uzminēji?
LAKS. Tev, puis, prāts gar staignāju velkas – cel galvu augšā!
AIRS. Kā tad redzēšu, kur soli likt.
LAKS. Padomā ir ceļš?
AIRS. Neziņa.
LAKS. Iesākumam ar to pietiek
AIRS. Nav miņā man sākums – varu sapūt kā miets, kas iedzīts nevietā.
LAKS. Ak, jauniet, - tu jau ceļā!
AIRS. Kaut ne par pēdu netieku uz priekšu?
LAKS. Ja iedoma palaista vaļā, tā bēguļo nenotverama. Liec izveicību lietā! Pārtver, apsedlo! Nevelcies kājām, dzen nodomu savu visstraujākos auļos!
AIRS. Es neizdarīgāks par citiem... malā stumdīts... Sirmo vecīt, tu man liekuļo.
LAKS. Bez izdabas teikšu: tu mīlestības gaismā ieņemts, tavs ceļš ir apstarots.
AIRS. To neredzu. Uz kuru pusi doties man?
LAKS. Kur gaisma ved.
AIRS. Apkārt mirgas, sprikstis, staru kūļi vaļā laisti, nesavākti vienkopus kā es. Kurā dzietā mana gaisma?
LAKS. Tu pats sev laisma.
AIRS. Sirmotēv, es kā visi... es cilvēks vēlos būt.
LAKS. Vēlies vairāk! No gaismas koka, gaismas lokā auglis raisās.
Tu gaismas bērns. Tev gaismu sēt.

6. skats

(Airs. Laks. Kela.)

- KELA. Vecais gvelzi, apsēdis jaunekli ar tukšām pasakām... ved ciemiņu iekšā.
LAKS. Zēns ceļā.
KELA. Tu arī vienādiņ vien tālumos, nekur prom no sliekšņa neaizticis.
LAKS. Ak, mīļā, kā to ņem, kā to ņem...
KELA. Pirms gājuma piestāt der... Nekaunies, nāc iekšā, jaunekli! Aplaimo, ka tiek man gods, tev padot godu savu.

7. skats

(Kela. Airs.)

- KELA. Tepat, tepatās... tepat visriņķī puķes zied, saule korē danco, jumts virs galvas nelaikā...
Nemiens dīda, traukties rīda, kad dziņa krūtīs spundēta, lauztin ārā laužas. Cel lemesi, velēnu plēst, labību sēt. Te tie ārdi, kur vākumu žaut, te krāsns speltē rūgumu šaut... plīts mūris launagu nosnaust.
AIRS. Man ejams ceļš.
KELA. Ik mīta taka, viensalgs, mājvietā noved.

AIRS. Palikt šaipus sētas žogam...
KELA. Patapt siltumā, iegrimt maigumā...
AIRS. Izzināt saules pasauli.
KELA. Just siltas plaukstas vieglumu, karstās elpas vērsmojumu... nomet svārku... nāc dziļāk...
Kam apstājies - gaidi, lai pasaule pienāk klāt?
AIRS. Es sasirdzis.
Sirds karsonī klūp... kaut malku atveldzei...
KELA. Dzer, dzer... dzer valgumu no izslāpušām lūpām.
AIRS. Nespēju atdzerties... es iekritis ugunsgrēkā...
KELA. Ne grēks – kaislības spēks. Iekāres liesmas ar uguni dzēs, sadeg liegumi, pāri paliek vien asins pelni.

AIRS. Vai sapnis bija?
Kā laivā svelos gurnos šūpojos... ķīlis sēkli šķēla... un neapjaustā laimības salā izmests...
Sapnis dīvs... no kurienes?
KELA. No īstenības atskalots.
AIRS. Tu gādāji...
KELA. Paliec, tiksi apkopts, pabarots... un sapnis negaisīs...
AIRS. Sapnis sirmtētiņa gultā...
KELA. Tev būs savs kakts... tūliņ svaigus palagus klāšu.
AIRS. Sirmais teica...
KELA. Ko, vecais pļāpa... pats vairs nespēj irkli cilāt, gultnē straume sīkusi, pa tukšo kulsta, jucis – pats nesaprot, ko meļš.
AIRS. Teica, ka no gaismas nāku.
KELA. Jā, jā, tu mans gaišums, necerētā laime... Ja zudīsi – sāpināsi gaužām.
AIRS. Pa spraugu skaidrums laužas... durvis pavēršu... mani sauc...
KELA. Ak, nepateicīgais! Par sapni vecim nesaki neko, plānprātā var greizi iztulkot. Ak, nepateicīgais!

2. cēliens

8. skats

(Airs.)

AIRS. Līdz pat bezgalības malai ira gaismas skavās. Ik puteklis dej stara stigā, un pumpuri smiedami veras, gaiss, liksmības pilns, trīsuļo priekā, pat akmens dzen saknes, debesīs ieskatījies.

Ceļš sazarojis – ik atvase savā pusē velk.

Es atvāzts vaļai... tak tukšs, ne man ko galdā celt un dalīt... kā necepts klaiņš vēl druvā briest?

9. skats

(Airs. Barts.)

BARTS. Re, viens cilvēks – nemet ēnu... tīri caurspīdīgs!
AIRS. Bez rimas gaismu audos tverot – ēnas gaist.
BARTS. Tāpat no sāniem skatot, tev tumsnējumu nemanu. Un visi citi liecinās, ka tu bez vainas... apskaužams, ļaužu kopā īpaši vērojams. Tevi tūliņ pamanīju – atpazīnu.
AIRS. Mēs tikušies?
BARTS. Daudz ūdens aiztecējis... Mums kopējs gājums.
AIRS. Gaitā turos viens.
BARTS. Bērniņas straute akmeni dalījām. Atceries... skuķis Dzirka...
AIRS. Dzirka – atmiņā rodu... Tu – Barts... Dzirka... tava sieva? Vari sveicināt!
BARTS. Nē... kāzas nesanāca, aizbēga palaidne.
AIRS. Bluķi nepaspēji aizvelt alai priekšā?
BARTS. Nezināju, ka ir vēl otra izeja. Slapjās drānas norāvu – neļāvās... caur uguns vicām izlocījās... tumsā pazuda... Ko vairs par to – puiciskas draskas.
AIRS. Dzirka... kur tagad?
BARTS. Ta nezin kur paklīda.
Meklē, kur piestāt?
AIRS. Gājums ceļu rāda – ka nenovirzos nost.
BARTS. Tas jauki: atklāj nepazīto, apbrīno atklāto... jauki bezrūpībā nirt...
AIRS. Arī gājējs?
BARTS. Esmu šur tur apgrozījies, ir vienai otrai apvāršņa sklandai pārkāpts pāri... Bet uz vietas tāpat, pat labāk var laiku grozīt, nekā bizinējot riņķī.
AIRS. Man sava esme.
BARTS. Tāpat ar mums. Bet tai nepakļaujamies – mēs to pārvaldam.
AIRS. Pats es ceļš un pienākums pats sev.
BARTS. Tas lieliski – vai nepadalīsies gudrībā? Uzņemšu kā senu draugu.
AIRS. Nav rasts laiskot dīkā.
BARTS. Darbiņu atradīsim... Patiesībā tu mums nāc kā likteņa sūtīts.

10.skats

(Airs.Barts. Guts.)

GUTS. Mūkam, mūkam! Ko gaidat vēl? Jābēg, jābēg!
No melnās dziļdzelmes cēlies vilnis ārda krastu, cietā klints pa pusei nograuzta!
Aprīs, noslaucīs, aizmēzīs... nesaprotat, nezīnat, kur slēpties? Abet, kas to zin? Neviens, neviens to nezīn, tak... jābēg, jābēg, kamēr iespēja, kur sprukt!
Tam pārmēra spēkam nevar pretoties, uz palīgu neceriet – tas neprāts, bezjēgā iet bojā!
Visu aprīs, viss grims baisi drausmā dziļumā.
BARTS. Rimsti, nedīdies... un atskaties!
GUTS. Nu, skatos...
BARTS. Ko redzi?
GUTS. Neko es neredzu.
BARTS. No kā tad bēdz?
GUTS. Tak, tur kraujas malā... tur briesmonis arvien augstāk slienās, un cik tur vairs, ka aprīs, no... no... no...

BARTS. Noslaucīs no zemes virsas.
 GUTS. Jā, jā ... tā jau sensenis bijis. Par to teikās lasāms.
 BARTS. Kurā lappusē?
 GUTS. Tu jucis, lai tagad šķirstu grāmatu! Kad pa galvu, pa kaklu jābēg! Drauds brūk virsū gandrīz vai neizbēgams!
 BARTS. Jo vairāk – pretspars jāatrod!
 GUTS. Ļaudis kājas aun un paunas saitē, ceļu nevaicā, tik prom, tik prom, prom no šīs posta piemeklētās vietas.
 BARTS. Mūkot mantība pajūk, pievāc citi, svešie. Es palieku, jo nebaidos.
 GUTS. Un ceri izdzīvot?
 BARTS. Un tevi pie dzīvības noturēšu.
 GUTS. Tu varēsi?
 BARTS. Ja man varu atvēlēsi.
 GUTS. Tam varas netrūkst, ko bailes neplosa.
 BARTS. Tam liela vara pieder, kas no liela posta labklājībā v ed.
 GUTS. Kaut posta apdalīts, bet še – ņem pēdejo. Kas cits man atliek, kā uzticēties.
 BARTS. Kam tik daudz? Man nevajag ticību – pietiks ar padevību.
 GUTS. Tavs galvojums, ka bēda atkāpsies?
 BARTS. Negalvoju, tak, apsolu, ka veikšu pat neiespējamo. Sagādāšu to, kas varas varā.
 GUTS. Tad bazūnēt, lai ļaudis vāc pekeles atpakaļ ūķos? Aizliegt lūrēties uz kraujas pusi, un ģīmim uztiept smaidu pie brokastgaldā aicinātiem?
 BARTS. Saprašana tev tirgū nav jāmeklē – pašam galviņa strādā, i vakara nevajag.
 GUTS. Steidzu paklīdušo šļuru vienkopus pūlī vervēt, iebikstīt tukšpaurīšiem jauno vēsti, ka necerētais glābiņš uzradies! Urrā! Uzvara!

11.skats

(Barts. Airs.)

AIRS. Par kādu sodību sazēlusi vaina?
 BARTS. Velti sakni rakņāt, neko tas vairs neizmaina. Tu līdzēt vari. Tev jānāk talkā. Lūdzu, draugs, lūdzu ne vien savā vārdā.
 AIRS. Ko paveikt varu, es nezinu...
 BARTS. Es zinu. Uzklāsi, ko likšu.
 AIRS. Man lemto neaizsniedzis...
 BARTS. Nieka mirklis ziedots vispārības labā – tu atteikt nedrīksti!
 AIRS. Ja kavējos, ceļš apstājies – aizaug.
 BARTS. Paejot garām vārgā kritušam – zem sirdsapziņas sloga tev solis ļims kļūmīgs un gauss.

12. skats

(Kirds. Dems.)

KIRDS. Vairs neizturu... velnišķās sāpes pāri maniem spēkiem...
 DEMS. Tomēr vēl dzīvs.
 KIRDS. Sirds, puskauds gailis, svaidās nemaņā.
 DEMS. Pats sev važas esi uzlicis, cienījamais kungs.
 KIRDS. Pats?! Pats sevi moku rata spraišļos sēju, pats žņaugā locekļus, ka tarkšķis ausīs iesmu dur, kad kaulus lauž?
 DEMS. Pats, pats! Dves prašņāto un spaidi atkritīs.
 KIRDS. Nav pasakāms...
 DEMS. Vēl mēle neizrauta – runāt vari.

KIRDS. Dod lūpām valgumu!

DEMS. Tas jānopelna.

KIRDS. Vārdu červeles mutē spiežas...

DEMS. Še, šļāciens salts no ķipja.

Žņaugus raisīsi, uz kājām tiksī, pārstās asinis pa nāsīm gāzties, kleķa klonu apgānot... tik manā pārziņā nodod paģērēto. Svabadā laists, no bļodas pastrebsies.

KIRDS. Miesa mērdētā neko vairs neprasa... sēnalu putra nav barība garam...

DEMS. Daudz tiepsies – uzraušu ar kājām gaisā, un sapūsi kā nenovākta vīģe. Ja uz glābiņu ceri...

KIRDS. Neceru. Man atgriešanās slēgta – pāreja sagruvusi... tavi rokaspuiši pacentušies...

DEMS. Tukšas tērgas – nojaukts nekaunīgo kaķu taks.

KIRDS. Vai mincīši kādam ļaunumu nes? Mieru, mājīgumu, saticību gāda.

DEMS. Runči šaipusē tikuši, mūsu mājas vilkus tracina. No ķēdēm raujas, žogus plēš. Nevainīgie kucentiņi, manot ņaudētāju sugu, kauc zvērīgi un nepārstāj.

KIRDS. Zvēri mežā padzenami.

Kaķīši saules sasildītā maurā murrā, nav saitēs turami.

DEMS. Suņa siksna – tā nezvēra uzticība un saimnieka greznums.

KIRDS. Kaķis brīvs un pats sev noteicējs.

DEMS. Slaists – dirn bez darba. Suns mantu sargā. Ar zobiem plosa smerdeļus, kas te mūsu kaktus ķēzī.

KIRDS. Minkas peles ķer. Mums apcirkņos nav caurumu, labība neizbirst. Jums žurkas naktī degunas apgrauzīs.

DEMS. Ir tehnokrātu armija, kas slazdus gatavo. Naidīgos, tāpat kā tevi, izķersim.

KIRDS. Sunisks tavs spriedums – lai manējais paliek kaķenisks.

DEMS. Manu pārliecību ne kaķu miljons neapčūras!

KIRDS. Manējo ne miljards sunu nenories!

DEMS. Spirinies kā muša zirnekļa tīklā.

KIRDS. Varmāka!

DEMS. Es – varmāks? Godīgs amatnieks. Spēks mana valoda – un citādu tu arī nesaproti. Slepni centies mūspusē iepūst kaķisma garu. Man pretīga, man derdzas smirdīgā ņaudēšana.

KIRDS. Stulbo kranču kauķšana mēnesnīcā – tā tev mūzika?

DEMS. Tev pasūtīta mūzika, ko pats vairs nedzirdēsi.

KIRDS. Ausis norausi?

DEMS. Gar maitu rokas smērēt – nāvīte paraus!

Nolādi kaķu sugu, atdod godu suņu dižciltībai, un staigā vesels, kaut uz visām debesmalām reizē.

KIRDS. Tu, kuņas izdzimteni, - neceri!

Nāc, melnā, ved mocekli mūžības kaķu koncertā!

DEMS. Pirms tā tev šīs zemes izrādi vajadzēs vērot – kā tava meita ugunskurā cepinās.

KIRDS. Šausmas – labāk redzokļus izdur! Meit Gace,... Gacīt, meitiņ manu... Savaņgota... Tu, briesmoni, meitu neaiztīc – viņa nav tavā tiesā!

DEMS. Saki sakāmo, kungs – tad izprieču atceļam.

KIRDS. Lai... ar varu veici... ar varu, nekrietnais...

DEMS. Pietiks daiļrunības. Važas noņems, vienatnē ļaus pieņemt lēmumu, brīvprātīgi, no paša brīvas gribas... vairs neviens ar varu tevi nespiež... dzīvē atgriezies ar pārliecību jaunu, atdzimis uzticībā suniskajam garam.

KIRDS. To kaunu, ak, to kaunu! Pats sev acīs nevarēšu rādīties... sirds vietā tukšums neaizberams...

DEMS. Nemokies, mans kungs! Varu ieteikt – sadauzi vecās sirdsapziņas spoguļi.

(Dems. Barts.)

DEMS. Izdevās, izdevās! Man izdevās! Es pievarēju!

BARTS. Tu?! Mans stiķis – bez manām norādēm tev rīts ar vakaru sajuktu.

DEMS. Bart, vispārākais, tev pāri nelecu. Tev šerps rīkotāja niķis, pēc tavas gribas no juma zvaigznes krīt.

BARTS. Jā, Dem. Tu manā pavadā, man uzticamais dzinējsuns. Izošņāt, atrast, izcelt medījumu un denkti iecirst ilķņus pievarētā skaustā.

DEMS. Man izdevās! Salauzts, noasiņojis sten ar viltu izraktajā bedrē.

BARTS. Par ko tu, drosmīgais?

DEMS. Mūsu nāvotnīgais naidnieks, kaimiņsētas valdons – Kirds, pieņem diktātu no laba prāta.

BARTS. To zināju. Nožēlojamais – kas cits šim atlika.

DEMS. Par veikumu – vai nepiedien man drošbnieka ordenis klāt pie agrāk sprautām izcilām?

BARTS. Uz spīdumiem tu kārs.

DEMS. Tie pelnīti. Godīgā dienesta, činu spodrinot, lai iemaņas neapsūbē, ienākumi nenodilst.

BARTS. Augstu gribi kāpt, ka ne pārāk strauji?

DEMS. Augšstāvi Bart, apakšnieka veikums tavā vērtē.

Līgumraksts tiek gatavots Kirda parakstam. Viņš likumīgi tiks slēgts padevībā un mantība atvēlēta suņu tiesas pārvaldījumam.

BARTS. Iztiksim bez tā.

DEMS. Bez kā?

BARTS. Vairs neķēpāšos ar to sprāgoņu.

DEMS. Riebums pretīgais to lopu spīlēs žņaudzot, nervu drudzis pusdzīvo ar karstu pīķi durstot – tas darbiņš izbijis bez jēgas?

BARTS. Beidz vāvuļot! Pablēņojies... un pietiek! Kirds man vairs neder – viņš traucēs saspēlē.

DEMS. Ko iesākt ar lieko? Raisīt no cilpām, palaist vaļā?

BARTS. Izbeigt draņķību! Noslēpt ienaidu, ka ne smakas!

DEMS. Bez lieka trokšņa... zvēriem izbarot...

BARTS. Atvedu bērniņas draugu. Smalks un gaišs. Padzīvos te. Gādā māju tīru!

14. skats

(Barts. Airs.)

BARTS. Bez jausmas, negaidīti... tumšās dzelmes vilnis draud aprīt apmetni.

AIRS. Par kādiem grēkiem?

BARTS. Nav grēku itnekādu...

AIRS. Nejaušs posts bez cēloņa?

BARTS. Bez cilvēcīgi sīkās apgrēcības neiztikt nevienam – dzīvojam, tak, pasaulē, ne saules vidā.

AIRS. Par maz sevī gaisma vākta.

BARTS. Cik nu katrs spējis... ko vairs pārmetumi līdz... Plūdu briesmās satiecība irst, laupīšanas dziņa urda. Negantību nāktos slāpēt, kamēr tā iedīglī.

AIRS. Saprāts ieteic, meklēt augstāku plakni, sausumā nogaidīt līdz auka pierimst

BARTS. Rausties augstumā nav iespējams – pāreja nogruvusi. Ļaudis nerod patvērumu, atliek vienīgi neziņā sprukt.

AIRS. Nepateikšu, nezinu kā līdzēt.

BARTS. Es tev pateikšu priekšā.

AIRS. Braukt aizjūgā ar svešiem zirgiem – tā nepiedien.

BARTS. Vai godīgāk, ja ļausi, ka sakultajā zampā ierauj večus, sievas, jaunekļus, ka izmisušās mātes bezpalīgā zaudē sajēgu, pie krūtīm kļaujot draņķī pagībušos zīdaiņus?

Atteiksies... ja zināji, ka iespēja glābt?

AIRS. Es to nezinu.

BARTS. To zinu es. Uzticies man, draugs!

AIRS. Man jānotic sev – ka rīkojos ar sirdsprāta saskaņu.

BARTS. To tev neliedzu

AIRS. Ja kavējos, man ejams ceļš tumsnē – gaisma negaida.

BARTS. Vārti vaļā – tevi neaiztur.

Sevi pāri pulkam celdams, noniecini pūli. Augstprātība tavai gaitai pinekļus uzliks.

Vai daudz prasīts – vien pa ceļam tev izdevība labu darbu paveikt.

AIRS. Klau, baisi! Kas tā pārdabiski kliedz?

BARTS. Par godu tev – mielastam vērsi ziedo.

AIRS. Dzīvnieks aizkauta cilvēka balsī?

BARTS. Zvērā dažkārt vairāk cilvēcības. Bet nebīsties. Tavam gaišumam es pa priekšu došos, ka nepakļūpi svešatnē. Bars jāmierina, lai redz, ka mēs bez ēnas spēlēm – tas vairo uzticību.

Tev jābilst vārdi.

AIRS. Vai klausīsies – es ne savējs.

BARTS. Tur tas labums. Savējos neieredz, plosās neuzticībā. Tavs gaišais vaigs labnesību izstaro.

AIRS. Kas man jāsludina?

BARTS. Teiksi, ka nāvestīgais vilnis plaks. Bet tāpēc ikvienam apņēmīgi mantu nāksies ziedot, upurēt dzīvību, ja ne citādi, tad bērnu nākamības labad.

AIRS. Ko upurs iespēj?

BARTS. Tas dambēs straumi, ziedoņums aizsprostu cels.

AIRS. Ar to nodevu pietiks? Lai izpirktu ļaunu...

BARTS. Un paklausību, padevību! Kas sānis manās, tos lai dzelme peklē rauj!

AIRS. Vai līdzēt mana spēja?

BARTS. Vāro varā pievarēt es varu pats - tu mani piesegsi ar gaismas plaiksnu.

15. skats

(Dems.)

DEMS. Bez manis neiztiek. Jo dziļākā mēslu un asiņu jūrā jābrien, jo es vairāk Bartam noderīgs.

Kad slavu dala, tad gan noskauž mani apzeltīt. Es apcirtīgs. Izmanīgs, tāpat ne diktam stulbs, ka nevarētu ieņemt dienestā augstāku šķirtni.

Vizdegunīgi kā plušķa suni mani izrīko – kaut vārgāks dūru cīņā, gargabalā aizelsies Barts neglābjami atpaliek.

Bez manis viņš mēsls, tizlenis, godkārtīgs izdzimtenis!

16. skats

(Dems. Gace.)

DEMS. Gace?! Apburošā Gace, necerēti pati nāc, kaut alktin gaidīta.

GACE. Ar tēvu mēs ielūgti līksmei pie draudzības galda.

DEMS. Vai ēdiens negaršo, izpriece garlaiko – tavu maigo vaigu niknums vago?

GACE. Vēlos satikt tēvu, pārāk ilgi ne vārda neesam pārmijuši.

DEMS. Augstos strīdos, kad jāizšķir, vai guvums atsver zaudēto – piepūle un laiks zūd nemanīts. Kirds atpūsties vēlas.

GACE. Tikai redzēt, noglaust tēva sirmo galvu.

DEMS. Tev atvērtas mūsu lepnākās rūmes, no glūņām slēpta – vai dzimtajā pilī tevi tā aptekalē?

GACE. Nesūdzos un neko citu nelūdzu – vai tev grūti izkārtot, ka meita satiekas ar tēvu?

DEMS. Kārtība ir stingro noteikumu varā. Kirds apsargāts, lai drošībā – atbildīgi esam par augstā viesu labsajūtu.

GACE. Kā radies kļūmais kavēklis draudzību slēdzot?

DEMS. Visādi gadās... rodas dažādi untumi sābriem...

GACE. Netīkams man Barts. Skatiens dur kā līkais kurpnieka īlens. Šerma sagrābj viņa tuvumā.

DEMS. Amata uzliktajos atbildības žņaugos cilvēks sacietē. No sirds nemazam nav pārāk nīgrs.

GACE. Bartam draudzību mūžam nespētu ierādīt.

DEMS. Ja viņš ar Kirdu salīgtu?

GACE. Tēva labsajūta kāptu, ja redzētos ar mani.

DEMS. Ak, burvestīgā Gace, tev pakalpot, pat liegumu laužot – man gods. Solos – tikšanos izkārtos, tak ne steigā.

GACE. Paldies tev, Dem! Tu labs.

DEMS. Kā atalgoti?

GACE. Neveicis jau algu prasi.

DEMS. Kā nekārot, ja tik kairi smaržo svaigi kults gardumiņš.

17. skats

(Dems. Gace. Barts.)

BARTS. Ak, burvība, daiļuma pasaules valdniece! Kā jaušu, dārgā viešņa, tu man uzticīgos līdzgaitniekus pakļāvusi savai valdzei. Atzīstos, tas manī tikai prieku audzē. Vairs ne ciemiņš, bet piederoša namam, jo nekas tev netiek liegts. Pamāj skropstu virām un iegriba piepildīsies kā vīna kauss ar skurbinošu dziru. Bez kautrības prasi un tev tiks dots, gādāšu, ka uzziedējis smaidis nenovīstu tavās lupās. Klauvē un mana sirds tev slēgus vaļā vērs.

GACE. Ļauj satikt tēvu!

BARTS. Vai kāds to liedz? Dems aizvedīs... parādīs, kā nokļūt godājamā sābra telpās.

DEMS. Kirds... augstais viesis... patreiz nevar pieņemt...

BARTS. Kāpēc ne?

DEMS. Nejūtas labi, nevesels mazliet...

BARTS. Tad vēl jo vairāk, mīļās meitas glāsti viņu spēcīgās, ļaus ātrāk atgūties.

DEMS. Bart, kā likts... sakarā ar... kaimiņzemes valdons Kirds... pēc tevis teiktā, kā pavēlēts...

BARTS. Neko es neesmu licis! Te likumīga valsts – ar pavēlēm te nesvaidās kā puīšļi ar akmeņiem. Liktenīgie lēmumi vispārējās kopsapulces varā!

Laid Gaci iet, lai apskauj tēvu!

Dems. Man ļoti žēl... visdziļā līdzjūtībā... cienījamais Kirds, kungs un mūsu neviltotais draugs... aizgājis no mums...

BARTS. Es neticu! Atteicās kopt draudzības garu?! Tam neticu!

DEMS. Izlīgumu Kirds atbalsta.

BARTS. Tad kāpēc? Kur aizgājis? Es nesaprotu!

DEMS. Sābrs pa debess taku devies...

BARTS. Kirds?! Tik pēkšņi nāvē rauts? Ak, dievi žēlīgie, kam nepasargājāt?!

GACE. Meli, meli... Dem, nupat solīji!

DEMS. Kā varēju nesolīt... saprotot, cik ļoti mīli veco vīru, ar joni nespēju plāt patiesību drausmo... pasaudzēdams tevi, maigi vāro...

GACE. Meli, meli! Dem, Bart, atzīstiet, kas noticis ar tēvu?

BARTS. Dievu liktais. Visa radība, ne cilvēks vien, liktenim pakļauta. Draugs Kirds, es ceru, guvis mieru dvēselē, jo viņa mūža darbs – izlīgums ir noslēgts. Pēdējos spēkus atdodot, dzīves piepildījumu guvis. Brašs valdons mūs atstājis, ar labu prātu aizgājis... skumji,ka neatvadījies...

Lai slavēta viņa milzīgā uzņēmība savas kopienas labā! Lai mana svētā pateicība dieviem, ka par mūža ieguldījumu aizgājējam atvēlēta vieta debess valstībā!

Patiesās skumjās tev mana līdzjūtība, dārgā Gace! Ja vēlies, neviens tev neliedz atvadas no tēva.

DEMS. Vien brīdi... tur droši kāju nevar spert... jāsavāc... nelaiķis jāsakopj... jāpasauc kulta kalpi...

18. skats

(Gace. Barts.)

BARTS. Nāvestīgs belziens... neganti sāpīgs... Kaut šādā brīdī, bet gods man liecinieks, ka gauži gribētos man tevi mierināt. Gribētu, lai tēva zaudējums derētu par ķīlu mūsu turpmākai sadarbībai.

GACE. Es vēlos atgriezties mājās.

BARTS. Diemžēl, nekādi tas nav iespējams. Vai Dems neko nav izskaidrojis? Kalnu pārejā nogrūvums... dabas stihija... neparedzēts, nenovēršams gadījums...

GACE. Kādi tagad mani pienākumi?

BARTS. Nekas nemainās... tu paliec mīļā viešņa... apgādā nekas netiks atrauts...

GACE. Un varu brīvi vaļā staigāt?

BARTS. Kā citādi! Tu izskatīgs taurentiņš, cik patīk lidinies pa dārzu. Vien saproti – šeitenieši, postā grūsti, svešinieci atriebē kā vainīgo lādēs. Norīkošu apsardzi. Dems visur pavadīs... jo es tev netīkams.

GACE. Nē, kāpēc... tu gādīgs...

BARTS. Tu apburoša... burvēm augstas prasības.

GACE. Man netīkas prasīt.

BARTS. Tu vari lūgt.

GACE. Nekā nevajag, es nelūdzos.

BARTS. Tad nāksies no acīm tev nolasīt aplēpto tieksmu.

GACE. Kam tev tā? Pienākumu jūgā tev no svara vara.

BARTS. Kas vara, slava – to aizmestu kā kroni ar apzeltītām bleķa vītnēm... apmaiņā pret siltu juteklības mirkli.

GACE. Alksti maiguma?

BARTS. Un kā vēl, ja tu to spētu saprast! Vai daudz prasu?

GACE. Nezinu... dažkārt laimei vajadzīgs tik maz...

3. cēliens

19. skats

(Airs.)

AIRS. Gaita sametusies mezglā - to arvien ciešāk savelku. Doma maldos mulst. Viltīgs miers žurku migā gaišumu kā izgulētus salmus vāc.

20. skats

(Airs. Gace.)

GACE. Migla, bieza migla... vālu vālos veļas, nekur neaizveļas... Nobēdzināta drosa, un nav miņā – draudīgāk uz priekšu līst, kāpties atpakaļ, sānis rauties? Pārtapt siekstā, iegrimt muklā?

AIRS. Teju pāri kalna korei stars pārrāpies. Raisīs aizspriedumu sietās cilpas.

GACE. Noplaks blāknums?

AIRS. Diena atsegs seju – uzsmaidīs...

GACE. Noslēpusi, ko padusē nes. Dzestri.

AIRS. Iesils. Gaisma pacels kukuragās.

GACE. Kā bērnu...

AIRS. Aiznesīs tuvāk mūžībai.

GACE. Tik tālu prom? Paturēt klēpī, apmīlot, iesēdināt laimībā...

AIRS. Nenoturēsi, aizbēgs kā sapnis, skatīt, kas aiz laimības.

GACE. Tur nesniedz zemes taka.

AIRS. Tad augšā pa varavīksnes loku.

GACE. Tu, mans jaukais, īstenībā pa to aiziet nav paveicies nevienam.

AIRS. Zini kādu, kas ir mēģinājis?

GACE. Ir dairs tavs sapņojums.

AIRS. Tas īstenāks par acīm gaiši ieraugāmo.

GACE. Kad tev blakus – vairs netīk pamosties...

AIRS. Bez miega vārtos – pavaļai nepieņemts...

GACE. Neviens prom nedzen.

AIRS. Pats labprāt tālāk dzirtos – vērsis piesiets dābolā.

GACE. Ziedu pļāvās meitenes vainagus pin, tev ziedojo, ragus rotā. Tavs tuvums drosina no netikuma ļauna.

AIRS. Pils kambaros daiļavām daudz mierīgāk mist.

GACE. Mans sapni, lai tavs tuvums mani svētī. Es mīlu! Mīlu – vārds krūtīs ārdēts kā kaļama dzelzs... un slāpēts salta ūdens šaltīs, lai kvēle nemanāma top. Nu pārgalvībā uzliesmo – es tevi mīlu... mīlu neprātīgā bezcerībā... Mīlu... kaut laiks iestrēgtu kā dūkstī rats un apstātos mirklis tas, kad esi tuvumā...

AIRS. Es tava vīra viesis.

GACE. Tu mana likteņa lolojums.

AIRS. Es pats sev nolēmums, vēl nepiepildīts. Mans spriedums negulst pāri citu prātiem.

GACE. Tā nerunā!

AIRS. Tu Barta sieva... aušas spriksts, aša iegriba... ja uzticības solījumu lauž – vainā slīksim... attāpusi neatmazgāsies...

GACE. Tu bez vainas... Vai es tev netīkama?
AIRS. Tu... veidols skatienu saista, prātu mulsu mudžina, sirds nevairās no tava tuvuma...
GACE. Paslepus redzēties, kamēr, kamēr...
AIRS. Godīgums liedz.
GACE. Kur negodīgums lūr pār plecu, uzklūp neatvairāms un elpu žņaudz?
Kad ar ceremoniālu godu Kirdu izvadīja aizsaulē, zārkam tuvoties man liedza, pie kapa nepielaida ... tēva nāvē slēpta negantība...
Dienas nāk un nenes skaidrību... kaut izdotos tām aizskriet priekšā...
AIRS... Ceļam priekšā aizveltai klintij – gaisma pāri kāps.
GACE. Es līdzī, es ar tevi, lai, lai... lai mēs izgaistu viens otrā.
Te Barts tevi izmantos, pēc izmetīs kā izēstas melones mizu.
Priekšnojauta nelāga – ļaužu gūzmā tevi savāc, noskādē... Tevi zaudēt, nē! Mīlu! Mīlu! Mīlu!
AIRS. Es devu vārdu – man liegts to lauzt.
GACE. Zeme grimst, debesis gāžas. Balto mākoņu palagi saplēsti driskās...
Nāk... Barts! Viņš necieš, mūs tuvībā manot...

21. skats

(Barts. Dems.)

BARTS. Izšķirošo stundu vairs nespējam atbīdīt.
DEMS. Tu neveicamo pievarēsi, uz galvošanu kā vienmēr.
BARTS. Sparu nepiekāpīgo, stūrgalvību lieku svaros.
DEMS. Aizdegtajā ploškā liesma raustās – vai pārlietu Airam nezticamies?
BARTS. Pārbaudīsim, pavērosim, kā uzvedīsies, vests ļaužu pilnā laukumā.
DEMS. Aira dzīslās patiešām pulsē gaisma, ko viņš nemitīgi izstaro?
BARTS. Pasakas... kā visi – viņš mirstīgas sievietes auglis.
DEMS. No mīlestības esot sācies?
BARTS. Pasakas... māte paklīdene, tēvs – nekādos papīros nav atrodams... puišelis, šā tā svešatnieku pieskatīts, izķepurojies no mēsliem. Es zinu... no mazotnes pazīstams.
DEMS. Bars satracis
BARTS. Jo vairāk stulbi lētticīgs. Izbadējušies pārtiek no ticības.
Rādīšu, ka Airs – gaišs brīnums, kas nemet ēnu. Un nebūs melots – kurš apmākušā laikā ēnu redzēs.
DEMS. Ja atspīd saule?
BARTS. Kvēpekļus aizdegšim.
DEMS. Gudri, par visu padomāts.
BARTS. Airs noder kā lāpa, kad jāliem tumšā alā. Patreiz no rokām nekādi to nedrīkst izlaist. Un uzmanīt, ka lupatas, mērcētās eļļā, neizžūst!
DEMS. Airs tramīgs, nez kur traukties raujas. Kā viņu pieturēt?
BARTS. Izdomā!
DEMS. Nav sajēgas.
BARTS. Vienmēr man tiek visgrūtāk ceļamais. Izkārtu Gaci biežāk Aira tuvumā... aizdegšies no sievišķās dailības un gruzdēs nenodzēšami.
DEMS. Gace tava sieva?! Tiešām to vēlies?
BARTS. Nesatraucies... Gace gudra, apzinās manu varēšanu, izjutusi manu stingro tvērienu... Viņa jebkuru vīrieti saistīs, bet kamēr mana sieva – pāri iezīmētai svītrai nelaidīs.
Smukuce radusi vieglumā vaļot. Zaudēt bezrūpību, bagātību ar ko apdāvināta – tur muļķei jābūt.
Mans laiks pienākumā sauc. Tu paliec, uzmanī Gaci! Ir tomēr viņa tikai sieviete.

DEMS. Kā viens tur upuru kraujā tiks galā ar ļaužu lērumu?

BARTS. Kad jāveic vēsturiski nozīmīgi pārkārtojumi, kuriem neapbrēķināms iznākums – tas lērumš, kur vēl pateicīgāks izpalīgs.

22. skats

(Dems.)

DEMS. Aiznesās... Nadzīgs pēc goda un slavas. Greznība, kas dodas klāt, man var aizslīdēt gar nāsīm.

Bet vai ne es steķi slēju, uz kura ļauži Bartu svēto kārtā svaida?

Netīrie priekšdarbi nolikti man. Rokas kraupī, asins dubļus mīcot. Gods saslaucīts liķautos.

Mana alga – augstprātīgas ņirgas, kaklā uzvestā cilpa. Kad vien iegribēs Barts mani paraus uz kāķa. Maita, varaskārais lops!

23. skats

(Dems. Gace.)

GACE. Man likās... visi devušies prom...

DEMS. Atteicos... godaprāts man liedz, plosīties līdzī satrakoto ļaužu jandālā.

GACE. Saplēšāties ar Bartu?

DEMS. Mums nav ko dalīt.

GACE. Tu viņa uzticamais līdzgaitnieks.

DEMS. Es amatā – kalpoju kārtības taisnībai.

GACE. Tāpat Barts – taisnību prasa.

DEMS. Tak, es ne viņa pakalpiņš, ne vergš.

GACE. Barts valdnieks... viņu lielais bars balsta.

DEMS. Ar apmānu varas guvums. Solot lētticīgājiem, ka uz grīdas nebūs jāēd, tiks gādāts kopējs galds, uz kura nekad netrūks karašas un līdz malām pilns ūdens trauks.

GACE. Naidu slāpējī kaimiņu starpā. Barts mieru derēja ar Kirdu, manu tēvu.

DEMS. Jā gan... jā gan, tavs tēvs patiesi uz mūžiem mierā guldīts.

GACE. Lai svēta viņa piemiņa.

DEMS. Ne izlīguma runas – nikna suņu - kaķu ķilda. Augsto viesi iespundētu, badā, slāpēs turēja. Barts spieda pakļauties prasījumam – atdot valsti, ziedot garu, dzīvo sirds pārliecību.

GACE. Tēva lepnums zemojumus atraida.

DEMS. Jā gan, Kirds turējās godam, palikdams ar sirdsapziņu, līdz varmācīgi pievāca nāve. Barts – tava tēva slepkava.

GACE. Kāpēc to man tagad klāsti? Es – Barta sieva. Ja vīram atklāšu nupat dzirdēto, tev neizdzīvot.

DEMS. No nāves nebaidos – tā mana draudzene. Es par taisnību – nav izturams, ka tevi, debešķīgi naivo bērnu, ļauns sunpurns izmanto un krāpj.

GACE. Viņš bargs... viņa uzmācībai padevos... labprātīgi... kaut šaubas, nojaušmas klīda...

Bartam pienākums pret visu ļaudavu – tad dažkārt savrūpos ķer sāpīgāks skārums.

DEMS. Tagad arī draugu Airu, visgaišāko cilvēku, ko nācies satikt.

GACE. Kur Airs?

DEMS. Jau ievilināts Barta lamatās, apzīmogots ar tava tēva likteni.

GACE. Kā iespējams glābt?

DEMS. Kamēr vara Barta rokās – Airs nav paglābjams.

GACE. Tu zini, kā varu lauzt un aizmēzt – es tavā pusē.

DEMS. Vara zūd – kad varmāka zudis.
GACE. Nonāvēt... neiespējami – ik solī slepus sargi.
DEMS. Tev neliegs tuvoties. Dūci ģērba krokās paslēpsi – došu asāku par lapsenes dzelksni.
GACE. Diez vai spēšu...
DEMS. Atriebt tēva nāvi – svēts pienākums. Taisnībai jāuzvar!
Tad tevi pavadīšu pāri pārejai pie savējo dzimtas.
GACE. Nedomāju, ka tev krūtīs atrodams cēlums.
DEMS. Tu to vairo.

24. skats

(Barts. Guts.)

BARTS. Vilnis draudīgs augstāk, arvien augstāk trinas, krauju ārda. Kad velsies pāri, bez žēlastības aprīs apmetni.
Vairs nevaram gaidīt! Jāsāk ceremoniāls!
Upurus kraut cieši, cieši – nocietinājumam jāiztur patvaļīgā stihija. Ja tā gāžas beigto valnim pāri – tad mūs kā mēslus aizskalos šis posts.
GUTS. Raus dvašu ciet smirdoņa no miroņiem, izcelsies sērgas.
BARTS. Tās nīcinās ugunsgrēks.
GUTS. Un ko ar atstāto mantu?
BARTS. Stingrā kontrolē! Pieskati, ka neizvazā!
GUTS. Ģeldētu izpirkšanās, atlaide par labu samaksu. Bagātie nežēlotu – sanāktu biežais atbalsts varai par uzņēmību vispārības labā.
BARTS. Atlaižu kartes jau apgroza tirgoņi.
GUTS. Kā guvumu dalīsim?
BARTS. Tu lapsa – nekas vēl nav dabūts, jau sasprindzis grābienam. Sāc apstrādāt varzu! Tev uzticos.

25. skats

(Guts.)

GUTS. Ļaužu ļauži, klausaities! Tūlītās te mēs, kā labdarīgi likts, un kā tas no dabas ierīkots – pārtapsim ziedoklī, lai mūsu vietā bērni tālāk dzīvo.
Kad nu apmetni teju aprīs dziļūdeņu briesmons, jo steidzamāk der plāties uz kraujas altāra. Liķu kalns pacelsies kā nesatricināms dambis pretī uzplūdiem.
Varonīgā upurēšanās talka uzlaikiem ģēldēs par nepieredzētu vienotības paraugu.
Lai tiek pateicība dižam valdonības garam – Bartam! Viņa vadībā mēs sasnieguši to, ka stāvam kraujas malā, kur mēs nabagi izraudzīti par izredzētiem, ar pateicības asinīm slacīt zemi, padarot to svētu.
Un vēl, esiet droši – ja aprūks savējo ļaužu, trauksim apkaut svešajos. Palieciet droši, ka sāktu gaitu vadoņi novedīs līdz galam, neskatoties, lai ar kāds tas sanāktu.
Slava Bartam! Tas kungs nospraudis ceļu bara ļaužu augšāmcelšanās trumpim. Slava Bartam!
Slava Bartam!
Tad nu eitam, kur tuteņus dala, ka katrs pats sev no brīvas saprašanas sevi caurbaksta, viensalgs – krūtīs, vēderā vai kur, kur asins šļāciens notek upura toverī..
Naskāk apģērbus nost, dārgumus atsevišķā kaudzē. Naskāk, naskāk! Es raudzīšos, ka mudžā cits citam neapskādē sānus, vēl netikuši slaktes vietā. Uz priekšu – mūsu lieta taisnīga, mēs uzvarēsim!

26. skats

(Barts. Airs.)

BARTS. Laiks laiku dzen. Mēķis uzstādīts. Pacienties trāpīt – kļūdai dzīvības svars. Tūļas nogrūz garšļaukus un sabradā.

AIRS. Vai mēdības rīko?

BARTS. Var cīkstiņš sanākt, ne ar zvēriem.

AIRS. Nav nācijas kaujas cirvi cilāt.

BARTS. Nekāda māka – tik atvēzē un zvel.

AIRS. Bez apdoma?

BARTS. Jo mazāk domu – vieglāka galva un asāka acs.

Nu tērgas nost – ūdens strauji ceļas...

AIRS. Javācas augstāk, kalna drošumā.

BARTS. Tas atkrīt – pāreja sabrukusi.

AIRS. Uz augstumiem ceļš pārrauts? Kur saules klēpī gaisma dzimst...

BARTS. Tur vairs netiec, jāpaliek plūdu aplenkajā zemumā.

AIRS. Un nava glābiņa?

BARTS. Uz tevi liktas cerības, mans gaišais draugs.

AIRS. Par lāpu mani aizdegsi? Ko tas dos, ja ceļi aizsprostoti?

BARTS. Jā, mēs slazdā. Kropļi, vārgi un miesā stiprie – vairums aizsargvalnī kraujas... klauša necilvēcīgi derdzīga... rūgst kurnēšana – nemiers jāklīdē...

Tavs gaišais skats tos mierinās, lai ļauni smagā stunda netop nepanesama.

AIRS. Šos ļaudis nezinu, nav man vārdu, ar ko tos svētīt.

BARTS. Tev blakus turēšos un pačukstēšu sakamo. Uzdevums ir gaužām viegls – atkārtot dzirdēto.

AIRS. Man vajag savus vārdus. Īstie jāatrod, ar patieso skaņu.

BARTS. Prātošanai nav atvēlēta vaļa. Laiks laiku dzen.

AIRS. Atvaino, es svešai mēlei nekalpoju. Man jābūt godīgam pret sevi.

BARTS. Pret sevi vien un ne pret baru, kas mērdējies asiņu smārdā, ziedojas, lai atšķirts bezsirdis, kā tu, izdzīvotu?!

AIRS. Sīkšņā dambi celt – pārgalvīga dziņa.

BARTS. Daudz tielēsies, iztiksim bez tava spīduma. Tad pār tevi kritīs neatvairāms zemuma lāsts.

AIRS. Ne pret vienu neesmu noziedzies.

BARTS. Tu pret mani.

AIRS. Vai tu bars?

BARTS. Es vairāk – pāri baram!

AIRS. Un pāri man?

BARTS. Tev nav, kur sprukt, ja gribi dzīvot.

AIRS. Dzīvot...

BARTS. Dzīvot iespēj tas, kas dzīvību pietaupa.

AIRS. Draudi atņemt?

BARTS. Ne es... pa burzmu visādi gadās...

AIRS. Nedzīvam gaismas ceļš izbeidzas...

BARTS. Pareizi spried. Un veicīgāk rosies! Ar mani nepazudīsi – uz priekšu!

27. skats

(Dzirka. Barts. Airs.)

DZIRKA. Barts baru krāpj un nelietīgi izmanto!

BARTS. Ko bļausies, kas tevi klāt man laida?

DZIRKA. Pate.

BARTS. Tu vazaņķe, atkritēja! Tu ārpus kārtas, nelūgta! Tevi aizliedzu!

DZIRKA. Mani neaiztīc – tu pats sev noliegums.

Dzen ļaudis ziedoties.

BARTS. Tie labprātīgi upurē.

DZIRKA. Dzīvot dzīvi – cilvēka vaļā.

BARTS. Šis upuris dzīvei!

DZIRKA. Tas nāvei!

Tu sagrāvi pāreju, lai sariebtu sābriem. Gruvums dambē teci, uzžulgst purvs. Kalna rūdai, pārkaļamai arklos, netiek klāt. Lejas nekoptajos dārzos – neraža. Bads laupa sparū, niezē kašķis, uzžvidz kautiņi. Tu, Bart, apkauj ļaužus, lai mazāk ēdāju, ka badmiras neslienās ienaidā pret tevi!

BARTS. Vājprātīgās murgi!

DZIRKA. Nevainīgo vazā līdzī kāslepus tuteni.

AIRS. Apsolīju svētīt procesiju... Ļaudis no laba prāta, pēc pašu gribas...

DZIRKA. Tev vainu uzgrūdīs par ārprāta slepkavībām.

BARTS. Neprāte, ko mels!

DZIRKA. Atsakies! Apdomā!

AIRS. Es vārdu devis.

DZIRKA. Varmākam! Tu viltus saitē siets – tādām nolīgumam zudis spēks.

BARTS. Bābā neklausies, mans draugs! Man pāri samazgas gāž, atriebjas – viņu pametu, apriebās tarkšķe.

Aiziet! Vīru noruna čugunā lieta. Nenoskaud labvēlību upuru svētceļojumam.

Sargi, aizvākt nepiedienīgo!

DZIRKA. Ne tev aizbērt strauta čalas! Ne tev noteikt gaismas ritus!

Air, tev jāatrok aizbērtais ceļš! Air! Gruveši jāsaģāž staigānē! Air!

AIRS. Tu manu vārdu zini?

DZIRKA. Es – Dzirka.

AIRS. Dzirka...

BARTS. Uzticamie! Es ņemu akmeni un metu pirmais! Šķembu krusā gums atkritējas nolādētā miesa un gurs nepakļāvības gars.

AIRS. Dzirkā!

28. skats

(Barts. Dems. Gace.)

BARTS. Gace, ko te meklē?

DEMS. Ne kādi atturēt – ne mirkli bez tevis.

GACE. Mīlu, mīlu! Es mīlu...

BARTS. Dūriens denkts... smeldz nāvestīgs...

GACE. Saites šķeltas, vairs nekas mūs nevieno.

BARTS. Dem, puņķu pods, pamēsls – bābai pārdevies...

DEMS. Gvelz, gvelz, kamēr elpa sec.

BARTS. Tevi uzdevumā liku – tiktu atalgots... nodevējs...

DEMS. Par iepriekšējiem netika samaksāts. Nu mēs norēķinājušies līdz galam.

BARTS. Tev uzticējos...

DEMS. Re, izrādās – muļķis biji.

GACE, Gace jaukā, saņemies! Apstās varza, vainos grēkā. Tev jāslāpjas. Man pakļaujies, es tevi saudzēšu.

GACE. Pagalam, pagalam... šķērsām un garām...

DEMS. Tevi nobēdzināšu... lai noplok laiks...

GACE. Pagalam, pagalam... ziedputekšņu laiks pagalam...

29. skats

(Airs. Dzirka.)

AIRS. Pūžņo akmens šķeltā vāts...

Gaismeklis apgāzts... nelietības vamzis uzmests virsū... es apdzisis...

DZIRKA. Pagurumā rīta vējš spirtumu dveš.

AIRS. Kur rīts, kur vakars – nerāda zīmes.

DZIRKA. Kam savs ceļš, tam norādes nepalīdz.

AIRS. Es noklīdis... neuzņēmīgais, tevi pazaudējis... Dzirka, tu mana zīme... manas jaunības guns...

DZIRKA. Ugunskuri izdeg un dziest.

AIRS. Es gādāšu šķīlas.

DZIRKA. Sasilis gaismu slāpsi.

AIRS. Kad ar degunu zemē, pie krēslas jāpierod.

DZIRKA. Gars saliektos iztaisno.

AIRS. Apmulsis prāts... salta piere negaro...

Dzirka, neaizmet mani kā slapju skaidu - es tikai cilvēks vien.

DZIRKA. Tu cilvēks vēl arvien.

AIRS. Ceļš gāzts ienaida aizā – ar spēku nepārvarams.

DZIRKA. Varas smagumu mīlestība atsver.

AIRS. Tu vēl arvien mani mīlu turi?

DZIRKA. Tu ceļš sev pats.

AIRS. Tevi atrast, lai pazaudētu?

DZIRKA. Mani gūdams, pazaudēsi sevi.

Tavs ceļš citam neveicams.

AIRS. Klibais bezdibeni nepālēks.

DZIRKA. Cel gaismas tiltu.

AIRS. Pats pa sevi, pāri sev... tu sūri, nepieturi...

Dzirka, es tevi tuvu turu... Dzirka...

DZIRKA. Tev gaiši prāti sekos... ļims un grimis... atdzims, cels pāreju uz aizkalniem...

AIRS. Ja aizeju, kur paliec tu?

DZIRKA. Laikā, laikā... es nezūdu laikā...

AIRS. Stars stīdz sliekšnim pāri...

Ceļos un krītu... Dzirkāāā...

Tumsa... silta, maiga... skauj un glāsta... Dzirka, vai tā tu?

Ēnas mijas un jaucas – kur es?

DZIRKA. Tu esi sākumā.

AIRS. Vai tumsa – mīlestības gaisma?

DZIRKA. Nav ne jausmas. Tumsā most ausma no jauna.

Es tevi gaidu uz akmens strauta vidū.

AIRS. Pavasarī...

DZIRKA. Pavasarī...

2008.

Pavadraksts

Augstā Rāte paceļ jautājumu par nemieru samierināšanu, un to stingri notur izcīnītajā pozīcijā. Secina, ka valsts drošība - ir nācijas drošums. Divpusēji saistoša aksioma. Tā suflē, ka drošība nesaraujami savijusies ar individa un cilvēces kopuma pasaules gala un jaunā sākuma meklējumiem.

Vārot gaļa atdalās no kauliem – tā debatēs no veselā saprāta nāk nost viedokļi.

Priekšstāvji, tikuši pie tautas kalpu goda ar kungu mandātiem, savārīto grib lietot ilgtermiņā. Tāpēc izveidotai darba grupai jāizstrādā konceptuālās vadlīnijas programmai, pēc kuras aprēķināt un koordinēt optimālo taukkārtas biežumu, atbilstoši barokļu siles garumam.

Komisiju komisijās izskata (tas ir – pāršķirsta) neatkarīgos pētījumus – neatkarīgus no tautas gribas un vajadzībām. Tauta pabāzta zem iztikas minimuma, draud neizvilkt līdz jaunām vēlēšanām.

Tautai tautas liktenis, bet lai vismaz sabiedrībai tiktu katram pieņemama vērtību sistēma, priekšsēdis noķer aktuālo momentu un projektu izgrūž cauri visiem lasījumiem, un pa etapu aizrullē prom, lai izbokšķerē prezidents arī.

No svārstībām varas gaitēnos Visaugstā amatpersonā saķer nepieredzētas kuņģa graizes, tomēr, pārvarot individuāla rakstura ciešanas, liek galdā savas domas: man liekas, pie kā, stingri turēdamies, arī palieku – jautājums nav tik daudz politisks, cik ekoloģisks. Pēc loģikas un arī pēc manas dziļākās pārlicības, pie kuras turēdamies joprojām neatlaižos, - kazas nav jāsiens. Lai ganās brīvi, lai mīļi gaidītas nāk no sābru apgabaliem... nograuzīs mūsu nekoptās āres līdz globāli atzītiem standartiem, un ļaudis droši spers kāju, nepaklupdami uz attīstības ciņiem.

Un Viņš likumprojektu atsviež (kā galīgo sviestu) vēlreizējai caurskatīšanai.

Zelta vidusceļš

Jaunlaiku kumēdiņi

Darbojas:

Joksis – priekšsēdis
Smildze – Jokša meita
Gramzis – pārvaldnieks
Kardāns – šoferis
Kvilda – masiere
Kreizis – sagādnieks
Standze – kaimiņiene
Briksis – sabiedrisko attiecību speciālists
Dreilis – pirts kurinātājs
Skrabis – mauriņu kopējs
Policisti
Specvienības „Zetta” drošībnieki

Viesu nams. Banketu zālē klātais galds krietni patukšots. Smildze vāc netīros traukus. Standze salīdzina preču pavadzīmes, šķiro taras kastes.

Skatienam slīdot sāņus, vērotājam paveras viesu nama pirts priekštelpa. No saunas izmeimuro Joksis. Sīks vīrelis, karstumā pagalam saguris, nometas uz sola. Džinkst ausīs – attop, ka zvana telefons. To atrod pakārtajos apģērbos.

JOKSIS. Hellou...

KLAUSULĒ. Kas tev – balsi pazaudējis?

JOKSIS. Cauri... cauri... ar mani...

KLAUSULĒ. Tevi gaida!

JOKSIS. Kuru negaida?

KLAUSULĒ. Neāksties! Solījies turēties!

JOKSIS. Es turos...

KLAUSULĒ. Neturies, visu pie malas – brauc šurp!

JOKSIS. Kas ķēvi iejūgs?

KLAUSULĒ. Šoferis pazudis? Izsūtām taksi – sagaidi!

(Joksis noliek telefonu. Uzvelk bikses, kas gadās pa rokai. Tās viņa augumam daudz par lielām, tāpat kā kreklis un žakete. Aizsteberē prom.

No āra pusplīks ieskrien Kreizis, rokas mētādams.)

KREIZIS. Sadzels, sadzels! Bites spieto!

(Paķer Kvidlas kleitu, to ap galvu griesdams, izskrien laukā. No lāvas telpas iznāk Kardāns un Kvida.)

KARDĀNS. Zaķīt, jāmuk... glābjamies krūmos...
KVILDA. Trusītim vilks spokojas?
KARDĀNS. Boss tūliņ mūs izšķīrs.
KVILDA. Nekad, nemūžam... ja tu, ja es... oi, meldiņš piemirsies...
KARDĀNS. Es apreibis no tevis.
KVILDA. No glāzītes.
KARDĀNS. Kā ieraudzīju tevi, nespēju atturēties – uzsiti asini kā kuvalda pa nagiem.
KVILDA. Cilāji kausiņus āmura vietā.
KARDĀNS. Lai saskandinātu savu izslāpušo sirdi ar tavējo sirsnību.
KVILDA. Cik mīļi, kūmiņ!
KARDĀNS. Tinamies, lapsiņ!
KVILDA. Te tik jauki!
KARDĀNS. Jāved boss, bet es – zeķē.
KVILDA. Atsakies, paņem otgulu!
KARDĀNS. Nevar.
KVILDA. Kāpēc nevar? Var – bezalgas brīvi!
KARDĀNS. Nekādi – šoreiz bez variantiem. Bosam randiņš augstākā stāva līmenī.
KVILDA. Bet tev - attiecības!
KARDĀNS. Man darba attiecībās jābūt uz strīpas bez atrunām, kad vien bosam ievajagas. Mūždien uz apnicīgās ceļa braucamās daļas... kad pēkšņi tu kā sarkanā gaisma... un stop, krustojumā es vairs ne no vietas!
KVILDA. Vēlies zaļo?
KARDĀNS. Nē, nē, lai deg, lai deg sarkanais! Lai tavos uguņos nosvilstu līdz pat riepām!
KVILDA. Es neesmu krematorija! Paliec dzīvs, stingri lokans, zaļoksnējs...
KARDĀNS. Ja tu atdotos...
KVILDA. Negausis...
KARDĀNS. Izslāpis un badā!
KVILDA. Pie tik bagātīga galda? Našķi sagribējies.
KARDĀNS. Boss! Piesedz mani!
KVILDA. Ar ko? Es plika!
KARDĀNS. Promilās pie stūres... nozieguma robežās, vai manu vai...
KVILDA. Uz masāžas kabinetu! Gaidi!

(Kardāns prom. No saunas iznāk Gramzis. Kvida nebalsī kliez.)

GRAMZIS. Kas kaiš?
KVILDA. Es plika – neredzi!
GRAMZIS. Mīļumiņ, nupat uz lāvas – tikpat neapģērbta.
KVILDA. Tur citādi – starp vīriešiem... vairākumā...
GRAMZIS. No pulka mazāk bailes nekā no ...?
KVILDA. No viena tēviņa viskautko var sagaidīt.
GRAMZIS. Citreiz, mīļumiņ... Kardān! Kardān!
KVILDA. Nekliedziet! Atpūtas kompleksā stingras normas klusuma fonam.
GRAMZIS. Man šoferis noklīdis. Kardān! Kardān!

KVILDA. Viņš jums kurls?
GRAMZIS. Izlaidies.
KVILDA. Kā citādi – turot putniņu sprostā, pie pirmās izdevības būs prom.
GRAMZIS. Tāds viņa darbs – nenormēts. Rautos jānīkst līdz bez tiesībām pacelt ķobīti. Iztrūkst treniņi un nerezīzē izjūdzies ērzelis vairs nav valdāms.
KVILDA. Vai tādu var likt pie stūres?
GRAMZIS. Pats braukšu! Man vajag, lai viņš vismaz sēž blakus... ja policija, vai kas... ja līdz tiesai, vai kā... varēs liecināt, ka viņš pats tas atbildīgais...
KVILDA... Un nevainīgo ietupinās cietumā?
GRAMZIS. Kāpēc nevainīgo? Vai drīkstēja pietempties uzlikto pienākumu gaismā?
KVILDA. Citi pilda māgas ar atspirdzinošām devām – viņš nedrīkst!
GRAMZIS. Viņš - nē! Viņam cietums! Kā citādi – cietums ar garantiju!
KVILDA. Ar garantiju – nekauna!
Es braukšu viņa vietā!
GRAMZIS. Saldumiņ, citā reizē... mums nepietiks laika...
KVILDA. Es varu ātri.
GRAMZIS. Nu forši, bumbulīt! Bet citreiz – man jāsteidzas... Kur tā sarāvis uzvalks?!
KVILDA. Tvaikos, mitrumā... un karstumā ķermenis izplešās...
GRAMZIS. Kardān! Kardān!
KVILDA. Ja šoferītis uzkritis pirts karstajiem akmeņiem un, ja nu... šausmas!
GRAMZIS. Mans Kardāns izsutis un viņa cepetis pasniegts viesību galdā! Ha, ha, hā!
KVILDA. Jāraud būtu!
GRAMZIS. Kāpēc? Sabiedrībai – tāds gardums, viņš man labi barots.
KVILDA. Žēl, ka jums nav laika to nogaršot.
GRAMZIS. Viņš man jau līdz aknām.
Jums ir tiesības?
KVILDA. Protams – vispārējās cilvēktiesības.
GRAMZIS. Vai tās kam der?
KVILDA. Der, der... visur un visiem.
GRAMZIS. Tad braucam!
KVILDA. Kur mana kleita?!
Vai varu – tā kā aktā?
GRAMZIS. Autiņa salons nav gleznu galerija. Ja satiksmes dalībnieki šokā ģībst?
KVILDA. Tad cietums?
GRAMZIS. Tas, ja ietksim grāvī...
KVILDA. Šausmas!
GRAMZIS. Nepārdzīvo – gan izdabūšu laukā.
KVILDA. No grāvja?
GRAMZIS. No cietuma. Cik Kardāns nav sēdējis – tak atkal sveikā pie stūres, ar attiecīgām kompensācijām, protams.
KVILDA. Es arī neatteiktos.
GRAMZIS. Manā stāvoklī, ar manu kompetences koeficientu, lietas kārtojas pašas.
Uzmet kaut šo jaku!

(Gramzis, Kvilda prom. Ieskatāmies skaistumkopšanas kabinetā. Tur Kardāns uz masāžas galda. Ieskrien Kreizis. Viņš ir uzvilcis Kvildas kleitu.)

KARDĀNS. Beidzot, zaķīt!
KREIZIS. Vilciņ, beidzot nost... nocieties, acis sprāgst no pieres ārā... nevaru atrast...
KARDĀNS. Es te... gulies blakus – kaifojam!
KREIZIS. Guļus?
KARDĀNS. Vēlies īpašā pozā?

KREIZIS. Kā ierasts – stāvus.

KARDĀNS. Tā neesmu radis... nelauzies, palīdzēt kleitu novilkt?

KREIZIS. Lai nu... laba no bitēm piesegties...

KARDĀNS. No acīm tev nolasīju apsolījumu...

KREIZIS. Nesolu - man vajag, lai rēķini uz papīra sakrīt.

KARDĀNS. Tikmēr rēķināsi... štīme noplaks.

KREIZIS. Neatliekami, arvien vairāk spiež – man tualeti!

KARDĀNS. Nebēdā par tualeti, parūkas ķemmēsīm pēc jāres. Nāc, ļauj es tevi tā izmasēšu!

KREIZIS. Vairs neizturu – es izlietnē!

KARDĀNS. Krāpniece! Tu binārseksis?! Nē, nē! Neļausos! Ne uz kādiem noteikumiem, ne par kādu cenu! Tev neizdosies piesmiēt manas pēcpuses morālo seju! Glābiet! Palīgā! Policiju!

(Kardāns kliegdams, brēkdams izskrien.)

KREIZIS. Steikus sarijies... prātiņā nojucis.

(Viesu mājas pagalmā. Gramzis ar Kvildu iesēstas automobīlī. Neatrod atslēgas, lai iedarbinātu motoru.)

GRAMZIS. Man ir atslēgu dublikāts.

(Meklē kabatās – neatrod. Pārsēžas ratos, kuros sakrautas taras kastes. Kvilda sarausta grožus, Gramzis novicina pātagu. Zirgs uzņem strauju riksi.

Tīstīdamies palagā, pa pirts ārdurvīm izskrien Kardāns. Limuzīnā piebrauc Briksis.)

BRIKSIS. Es takša vietā. Gaidi?

KARDĀNS. Pat nezinu... vai vairs ko... dzisusi krustceļa sarkanā gaisma...

BRIKSIS. Pareizi, arī barjeras noņemtas, ceļš vaļā. Kāp iekšā! Braucam!

KARDĀNS. Es tukšā, bez maka...

BRIKSIS. Pasūtījums ar pēcapmaksu – netūļājies!

KARDĀNS. Man te...

BRIKSIS. Kas vainas?

KARDĀNS. Sāpīgi dursta...

BRIKSIS. Uz polsterētiem sēdekļiem – ko laužies kā žīds pa brikšņiem.

KARDĀNS. Netieku pāri saplēstās sirds lauskām...

BRIKSIS. Beidz laužties! Tu man uzticēts – labāk dzīvu nekā mirušu nogādāt DŽI PI ES iezīmētajā punktā. Nespīnies!

(Lai kā Kardāns pretojas, Briksis viņu savaņģo, iestūķē limuzīnā un aizbrauc.

Kreizis, iznācis pagalmā, redz, ka pajūgs aizdzīts. Iedarbina motobloku, dzenas meklēt zagļus.

Standze, caur logu pamanījusi, ka Kreizis aizbrauc, vicinot papīrus, kas Kreizim jāparaksta par saņemto taru, klūp uz velosipēda, sagādnieku panākt.

Limuzīns uz ceļa sācis niķoties.)

KARDĀNS. Oi, oi, arī – kāpēc dīvēns raustās? Tā žvangājoties zarnas var samesties netradicionāli.

BRIKSIS. Būs kāds niķis.

KARDĀNS. Neesi to atkodis?

BRIKSIS. Nav mans dampis. Taksis atteicās braukt bez iepriekšējas samaksas. Skaidra nauda neatradās – mani pagodināja ar laipnu lūgumu, izkustināt šo boksā nostāvējušos ekstru, pietaupītu izredzētai reizei augstākiem rangiem.

KARDĀNS. Spied tik uz pedāļiem! Lai vecmeitai pielec dzīvesprieks!

BRIKSIS. Uz visiem reizē?
KARDĀNS. Spied!
BRIKSIS. Man tikai divas pēdas.
KARDĀNS. Gāzi grīdā!

(Autiņš ierēcas, noraustās, noslāpst.)

BRIKSIS. Ka nav sveces aizpūstas?
KARDĀNS. Mums paveicies, laime, ka pašus neaizpūta.
BRIKSIS. Kur te aizdedzi meklēt?
KARDĀNS. Palaid vietā!
BRIKSIS. Tu motoros ko sajēdz?
KARDĀNS. Totāls nejēga, bet ar visiem var sarunāt.
BRIKSIS. Ar mašīnu, ar dzelžiem?!

KARDĀNS. Svarīgi atrast derīgos vārdus... un izspļaut tos īstajā laikā un vietā.
BRIKSIS. Buramvārdus?
KARDĀNS. Buri buri šuri muri...
BRIKSIS. Ķēma pie stūres... bet uz paša atbildību – es burvestībām neticu.

(Briksis negribīgi palaiž Kardānu pie stūres. Motors pats no sevis ierēcas. Kardāns stūrē svilpodams. Brikša godam tāds pavērsiens rīvē kanti.)

BRIKSIS. Pietiks, būs ieskrējies – tālāk es pats!

(Kardāns apstādina autiņu. Braucēji apmainās vietām. Tiklīdz Briksis satver stūri, motors rīstīdamies noslāpst.

Garām zirga pajūgā aizbrauc Gramzis un Kvilda. Kardānam, ieraugot Kvildu, no jauna iekvēlojas sirds.)

KARDĀNS. Viņa, viņa! Krustceļa sarkanā gaisma! Viņa nav krāpniece! Seksaloģiskais maniaks ar varu viņu izģērbis! Aizvedīs, pazudinās... Jāpanāk, jāpanāk, jāglābj liesma nenodzēšamā!

BRIKSIS. Sāc nojūgties?

(Kardāns grūž Briksi nost no stūres, tas neļaujas. Kardāns tomēr gūst virsroku, iemet Briksi bagāžniekā, lai netraucē, un drāž uz priekšu.

Gramzis ar Kvildu trenc zirgu auļiem. Ceļa līkumā rati sasveras. Gramzis ar Kvildu ieveļas grāvī. Zirgs apstājas.)

GRAMZIS. Kas notika?
KVILDA. Negadījums.
GRAMZIS. Kārtējais... vai, vai, vai...
KVILDA. Kur vaina?
GRAMZIS. Vaina, vaina – vainu prokurors atradīs.
KVILDA. Ja loceklis laužts!
GRAMZIS. Loceklis – kāds loceklis?
KVILDA. Ja vissvarīgākais, pats galvenais... mēģināsim kustināt...
GRAMZIS. Lai stāv!
KVILDA. Lai stāv, ja nav traumēts.
GRAMZIS. Kas vāģim?
KVILDA. Stāv.

GRAMZIS. Un pašai?
 KVILDA. Paveicās – tev uz mīkstā puncīša trāpījos.
 GRAMZIS. Rūc – brauc policija! Saki, saki, ka tu biji pie stūres! Lūdzu, lūdzu, mīļā, liecini, ka tu, vienīgi tu, smeķrausīt, - es tev mūžīgs parādnieks. Mans glābiņ, tu manas karjeras stāvās kāpnes!
 KVILDA. Es – tavs cietums.
 GRAMZIS. Tas arī. Bet, omletīt gardā, es tevi izbrīvēšu un tad apzeltīšu no kāju pirkstgaliem līdz matu galiņiem.
 KVILDA. Negribu! Negribu tēlot statuju tavas villas zālienā. Manī virmo ugunīgi dzīvā asins.
 GRAMZIS. Tām neļaušu atdzist – galvu dodu ķīlā!
 KVILDA. Nez kam tā der?
 GRAMZIS. Ņem visu, visu, ko vēlies!
 KVILDA. Ja ņemšu sirdi...
 GRAMZIS. Droši.
 KVILDA. Zirgs skatās...
 GRAMZIS. Kāpēc zirgs – kur policija?
 KVILDA. Mēs braucām pajūgā.
 GRAMZIS. Policijai vienalga – ka tik avārija. Rūc... brauc!
 KVILDA. Helihopters lidinās... policija pagaidīs...
 GRAMZIS. Skrienam, dzenamies... kamēr liktenīgs kūlenis...
 KVILDA. Tu uzšāvi ar pātagu... un līkumā par strauju...
 GRAMZIS. Strauja dzīvīte – ne attapt, kā mēs vienos ratos...
 KVILDA. Grāvī.
 GRAMZIS. Kam negadās...
 KVILDA. Mēģināsi celties?
 GRAMZIS. Apvelties...
 KVILDA. Ja viņi skatās...
 GRAMZIS. No augšienes sīkumus neredz.
 KVILDA. Zirgs skatās...
 GRAMZIS. Kas tam daļas.
 KVILDA. Man kauns...
 GRAMZIS. Es tevi piesegšu.
 KVILDA. Ar to mākonīti debesīs...

(Pa ceļu tuvojas limuzīns. Kardāns pie stūres. Viņš ievēro pajūgu – signalizē. Strauji nobremzē. No grāvja, viens otru balstīdami, izkāpj Gramzis un Kvilda. Kardāns, iztenterējis no limuzīna, tuvojas Kvildai.)

KARDĀNS. Mana sarkanā, mūžam nedziestošā gaisma luksaforā!
 KVILDA. Ja nu – stopzīme?
 KARDĀNS. Nespīdzini – jau nežēlīgi ilgi uz masāžas galda izcietos.
 KVILDA. Nespācietīgais...
 KARDĀNS. Uzticīgais. Tev izbrīvēta vieta limuzīnā. Liktenis patreiz – mums labvēlīgais inspektors – šaujām prom no bēdām un visiem krenķiem garām!
 GRAMZIS. Dromedār, ceļš nav izgāztuve... tāpat nav korrekti piesārņot sabiedrisko domu ar personisko viedokli!
 KVILDA. Kā nu izlocīties starp diviem tik liktenīgiem likteņiem?
 KARDĀNS. Gliemi, nelien uz asfalta!
 GRAMZIS. Kamieli, savāc slienas!
 Saldo ķīļķenīt, veļamies ratos!
 KARDĀNS. Kas tev ar viņu?
 KVILDA. Nū, saproti – ja kam vairāk dots...

KARDĀNS. Tu atdevies?!

KVILDA. Nē! Nu jā... kāpēc tik tieši... visādā ziņā, protams... dots devējam atdodas un tā joprojām...

KARDĀNS. Smirdīgam āzim? Tam vecim noteikti ir ģimene!

GRAMZIS. Izvēlies leksiku! Ir ģimene... un ir partnerības saites... ir starptautiskās attiecības un ir lokāli mērogi... ne viss tik vienkārši... Viņam – ģimene!

KARDĀNS. Man mīlestība!

GRAMZIS. Ja man arī?

KARDĀNS. Grāvī!

GRAMZIS. Mīlestība nav izvēlīga – pakrīt, kur gadās.

KARDĀNS. Kā govs pļeka?! Tik nepaslīdi!

GRAMZIS. Tu, teļu gans, apvairo visu daudzcietušo sieviešu dzimtu!

KARDĀNS. Lai pasaka atklāti – kuru izvēlas!

KVILDA. Jūsu problēmas – jūsu risinājumi.

KARDĀNS. Kuilis! Izrāmīt un uz lopkautuvi!

GRAMZIS. Neķeries klāt! Tu nezini, ar ko tev darīšanas!

KARDĀNS. Atraušu spurslas – paskatīšos.

(Kardāns ar Gramzi saķeras spēkoties. Uz motobloka piebrauc Kreizis. Uzklūp Gramzim par to, ka tas aizbraucis viņa zirgu.)

KREIZIS. Zirgu zaglis! Mērgli, savāc taru atpakaļ ratos! Tu man atbildēsi par katru saplēstu kasti!

KVILDA. Lūdzu, lūdzu, mani mīļie, vai nevar kaut kā saudzīgāk, mēģiniet nenosist viens otru! Tikai bez asinīm, tikai bez asinīm... šausmas, es ģībstu jaušot asins smaku!

(Piebrauc Standze. Metas kautiņam pa vidu, cenšoties izraut malā Kreizi.)

STANDZE. Aizbrauci, par kastēm pavadpapīrus neparakstījis.

KREIZIS. Tos uzspētu vēlāk.

STANDZE. Nekāds – vēlāk! Man uzlikts un es gādāju.

KREIZIS. Nekur es nepazustu.

STANDZE. To es nezinu.

KREIZIS. Saimniece zina.

STANDZE. Nezinu, ko viņa zina. Bet mums noruna – saimnieces dēlam kāzas – šai sakarā pati pirts balli uzpasēt netiek – un palūdz izpalīdzēt kaimiņieni, tā kā manā personā, uz stingrāko piesakot – nepalaist papīrus bez parakstiem!

Še, ņem un raksti, ņem un raksti!

KREIZIS. Ar ko – man rokas aizņēmtas!

(Kauc sirēnas. Piebrauc policijas mašīnas un „Zetta” specmašīna. Ceļš aizsprostots ar transportlīdzekļiem. Policisti un specvienības drošībnieki ar paceltiem ieročiem izlec no mašīnām.)

DROŠĪBNIEKS. Guļus!

(Visi, izņemot Standzi, nometas zemē.)

DROŠĪBNIEKS. Guļus!

STANDZE (pietupstot). Vai, ņems vēl un pie vecuma izvaros...

DROŠĪBNIEKS. Ieročus atstāt uz asfalta!

POLICISTS (pēc brīža). Slejamies augšā!

(Satiksmes dalībnieki pieceļas.)

DROŠĪBNIEKS. Rokas gaisā!

(Drošībnieki apčāmدا aizturētos.)

DROŠĪBNIEKS (atvēris limuzīna bagāžnieku). Līķis! Līķis!

POLICISTS. Savākt kastes!

KARDĀNS. Uz mani tās neattiecas.

GRAMZIS. Es norobežojos. Svešam īpašumam neķeros klāt – principā un vispār.

POLICISTS. Kopējā negadījumā – vaina kopēja.

KVILDA. Arī vārgo dzimumu grūdīsiet grēkā, policista kungs?

POLICISTS. Vārgsiet iecirknī, cien kundze.

(Pa visiem taru sakrauj ratos.)

POLICISTS. Transporta līdzekļus izkārtot kolonnā!

(Palicijas mašīna aizbrauc kolonnas priekšgalā, specmašīna „Zetta” to noslēdz.)

POLICISTS. Eskorta pavadībā – uz priekšu!

(Viesu māja. Daži ciemiņi vēl vaļojas maurā. Skrabis ar Dreili atsēdušies verandā.)

SKRABIS. Balle par visām desmit ballēm... priekš šiem tā varētu arī nebeigties nekad... spriež par nezkādiem pasaules pārkārtojumiem...

DREILIS. Spriež, ja nav , ko darīt. Muldētāji pazūd, kad jāņem darba rīki rokās.

Sauna atdzisusi – ja nu kāds sadomā apsildīties...

SKRABIS. Viņu laiks beidzies.

DREILIS. Varbūt tomēr malkas klēpi ienest...

SKRABIS. Varbūt... ir tāda varbūtības teorija... esi dzirdējis...

DREILIS. Ne teorijā – praktiski. Tāds dīkdienis kārs uz kašķi. Pasūdzēsies, ka nav jutis, nav saņēmis gaidītā komforta devu... neslava kā rūsa bleķī – saēd biznesu caurumos, ka vairs nepaliek pāri pat ko piešpaktelēt... Saimniece pati nav mājās – mūsu atbildība... labāk iemest lieku pagali, nepažēlot...

SKRABIS. Neticās... tas kvantums, kas tika sagādāts – un izlakts pa tīro, pat neatkorķētu alus pudeli neatradīsim.

DREILIS. Ja kādam izslāpušām vēl iekārojas...

SKRABIS. Lai dzer no dīķa – to neiztemps. Un ūdens mums ekoloģiski tīrs. Sertificēts.

Viens nupat prasa, vai tajā, kas dzīvo? Saku – nedzīvo. Netic – domā, ka man žēl, solās noķertās atlaist atpakaļ, jo viņam špinings līdzī ne zivju, bet sava prieka pēc. Nu tad, lai zvejo, kaut zinu, ja izmaksākerēs, tad neko citu kā uz muļķa paķertu vardi.

DREILIS. Bet nedrīkst tak noslāpēt atpūtnieka iegribu. Tas jau tāpat kā sakarsētiem pirts akmeņiem uzgāzt spaini ledaina ūdens.

SKRABIS. Rau, špininotājs pa laipam lavierē – iežausies, ka tikai burbuļi liecinās, kur nelaimīgais pazudis.

(Abi aizsteidzas. Tāpēc skatītājiem ļauts vērot policijas iecirknī aizturētos satiksmes dalībniekus. Notiek personu dokumentu pārbaude.)

STANDZE. Standze – miesiski tā pati, kas pasē. Blūzīte šodien man cita.

POLICISTS. Nākamais!

KVILDA. Kvilda.

POLICISTS. Lūdzu, personas apliecinošu dokumentu!

KVILDA. Ar mani nepietiek?

POLICISTS. Cienītā, te ar jociņiem cauri netiek!

KVILDA. Nekā cita man nav – kur vēl reālāks apliecinājums kā es pati visā pilnībā - nesaprotu, ko vēl gribat?

POLICISTS. Kodu neatceraties?

KVILDA. Par markomāni mani turat? Neesmu kodēta!

POLICISTS. Paturam – līdz noskaidrošanai. Nākamais!

STANDZE. Re, kā tincināja. Es bez pasēs ne soli, pat ķēmerīnā sēžu ar pasi rokā. Nekad neko nevar paredzēt, kur kad kas sagāžas – abet pasē - viss, ko par beigto atradējs grib uzzināt.

KVILDA. Ja viss – vairs nav vajadzīgs nekas. Vienīgais, kas atliek – nedrīkst pazaudēt to, pēc kā ilgoties!

STANDZE. Nu ja, abet cik ilgi, tāpatās viss ar laiku izbeidzas – kāda note sākt? Vai nav tiesa, ko?

KVILDA. Domā, būs tiesa? Iesēdinās? Par ko? Ja tikai pa jokam, prieka pēc...

KARDĀNS. Kardāns.

POLICISTS. Un ja nopietni?

KARDĀNS. Nē, nopietni – es šoferis.

POLICISTS. Tad kāpēc ne – Karburātors?

KARDĀNS. Tas vecām markām. Pie tam manējais – īsāks.

POLICISTS. Nesāksim mērties, kuram garāks, kam strupāks! Tad kā?

KARDĀNS. Nū... nezinu...

POLICISTS. Kas tad zinās? Varbūt – Kapots?

KARDĀNS. Kapots... diez vai – valodas inspekcija nepieļautu.

POLICISTS. Tad – Bremze?!

KARDĀNS. Es nestrīdos... lai vai kā... beigās policistam vienmēr taisnība.

POLICISTS. Apsveicami, ka vismaz to zini!

KARDĀNS. Savas dzimtas kokā es uz jaunākā atzara...

POLICISTS. Turpināsim mērķaķoties, kad nokāpsi no koka. Nākamais!

Sveika, meitenīt!

KREIZIS. Ja jums tā tīk... Bet, ja kas...

POLICISTS. Homiķis?

KREIZIS. Kāpēc – komiķis? Uz estrādes kāju neesmu spēris. Kreizis... preču sagādnieks – Kreizis.

POLICISTS. Intīmpreču tirdzniecība?

KREIZIS. Visvisādu! Kā uz to skatās.

POLICISTS. Kontrabanda?

KREIZIS. Pasarg dies, sapīties ar bandītiem – es individuāli, kā pašnodarbinātais.

POLICISTS. Precizēsīm.

KREIZIS. Kas vēl neskaidrs?

POLICISTS. Orientācija.

KREIZIS. Neesmu apmaldījies, un bez promilām – varu iepūst! Man darbs... zirdziņš ilksīs!

POLICISTS. Par to arī pačalosim, par ķēvītēm, ērzelišiem... par bisekso, hitero... kad būs pavaļāks... čau, čau, plakankrūtīt!

Nākamais!

DROŠĪBNIEKS (ieskrējis). Līķis atdzīvojies!

(Elkoņos turēdami, drošībnieki ievēd Briksi. Atstāj policista ziņā.)

POLICISTS. Cienījamais, liķa kungs, kā jūs godāt šajā dzīvē?
BRIKSIS. Sabats.
POLICISTS. Lūdzu, pasi!
Līķis ar viltotiem dokumentiem.
BRIKSIS. Viltota? Nevar būt! Tikko jauna – nozagtās vietā...
POLICISTS. Tad kāpēc – Sabats, ja dokumentā – Briksis?
BRIKSIS. Briksis – man uzvārds. Sabats – nodarbošanās. Sabiedrisko attiecību speciālists.
POLICISTS. Aizturam par maldināšanu.
GRAMZIS. Cienījamā priekšniecība, te nu tas, kas atrodams kabatās...
POLICISTS. Joksis... Joksis... Joksis!
GRAMZIS. Joksis?!
POLICISTS. Jokša kungs atpūtas braucienā ar karieti?
GRAMZIS. Tas beidzies... vajadzētu... jātiek pie vietas...
POLICISTS. Atvainojiet, diemžēl nevaram, jums norīkot goda eskortu – ekipāžas aizņemtas ārkārtas izsaukumos. Lūgšim Jokša kungu uzkavēties mūsu pieticīgajos apartamentos. Atvainojamies par sagādātajām neērtībām.
GRAMZIS. Mani gaida... atbildīgs pasākums...
POLICISTS. Piedodiet, mav mana kompetence – man jāsagatavo ziņojums. Sorrī!

(Policists iziet, aizslēdzot īslaicīgās aizturēšanas izolatora durvis.)

KVILDA. Tev piestāv.
KREIZIS.... Man zirgs stāv neizjūgts.
KVILDA. Es par auduma krāsas toni, piegriezumū. Man tāda pati kleita, nez kur noklīda. Šuvu pēc individuālās šnites.
KREIZIS. Es mazumtirdzniecībā... tik pat kā par velti...
KVILDA. Sezonas apģērbs... vasara iet uz beigām...
KREIZIS. Pierasts biksēs, bet kleitā arī nav ne vainas.
KVILDA. Drēbe paliek drēbe.
KREIZIS. Ja nav vēja – pakaļu piesedz.
KVILDA. Arī vējā ne vainas. Kaut veči pirmos akcentus met uz krūtīm. Tu kā kaulu kambaris – vajag uzpumpēties!
KREIZIS. Ar hantelēm?
KVILDA. Priekš kam? Ķirurgiski – ar silikona taukiem. Man pazīstams dakteris – feinais miesnieks.
KREIZIS. Uztaisīs lielos govs tesmeņus. Man gribētos iegrābties tvirtos, apaļīgos ābolīšos.
KVILDA. Jā... tev ir sava attieksme. Tādas mums vajag – mums savs brīvsoļa klubīšs „Intīmās mežģīnes”. Kā patīk nosaukums?
KREIZIS. Nekas.
KVILDA. Mana izdoma. Tā intuitīvi iekrita smadzenēs. Šķetinam mezgla jautājumus: kā satamborēt attiecības, kā atšūties no apnicīgā, kā ievalgot iecerēto.
KREIZIS. Es vairs ne pirmā svaiguma.
KVILDA. Bet tev ir savs savdabīgs skatījums, tu vari ienest svaigumu... mēs arī vairs ne skuķenes – ir kārnās spicdupsītes, ir platdibenēs...
KREIZIS. Ar platdibenēm – rāmi pāri ūdeņiem. Mazākais sāvīlnis un fiksi – augšpēdus.

GRAMZIS. Uzmanību! Uzmanību!

Saistības dzen, termiņi noslēdzas – lēmums jāpieņem neatliekami.

Uzskatu tautas pilnsapulci, vai tomēr – kopsapulci? Labi, vienalga, uzskatu tautas sēdi par atklātu!

BRIKSIS. Kur te tauta?

STANDZE. Es – tauta! Laiciņu atpakaļ tēvē ziņu tērga uz ielas mani notur, grūž to... mikrostruņķi zobos, lai saku, ko tauta domā – es arī izlieku, kas uz sirds, man nav bail.

BRIKSIS. Aktuālā intervija – par kādu tēmu?

STANDZE. Vai, kas to vairs atceras, bet parādīja mani, ierāmētu televizora bildē. Ja Pannrāmim derēju par tautu, kāpēc te vairs ne?

GRAMZIS. Kā visiem zināms, ar policistu varas akceptu esmu pilnvarots pārņemt mūsu cienījamā Jokša kunga tēlu.

Izmantojot bezmaksas telpas, ekonomēsim laiku – reģistrēsimies!

Es – Jokša personības simbioze... ar Jokša mandātu un tiesībām.

BRIKSIS. Sabats – vairāk kā eksperts, bez balstiesībām.

GRAMZIS. Redzēs, kā vajadzēs.

KARDĀNS. Es nepiedalos. Kamēr kungi debatē, man jāpasēž ārpusē.

GRAMZIS. Šoreiz trāpījies iekšpusē. Aiz restēm - no vienotības neizspruksi.

KVILDA. Mīlīši, par ko ir runa?

GRAMZIS. Par ceļiem... par ceļgaliem pēc tam, individuāli kuluāru sarunās.

KVILDA. Šoseja mani nevelk – neesmu no dižceļa meitenēm.

STANDZE. Vairāk patīk noiet pa neceļiem?

GRAMZIS. Pie lietas! Pie lietas!

Kā visiem zināms, speciālajā izbraukuma pirts sietā nav izdevies pieņemt galējo lēmumu. Te nu esam pie pēdējās izejas.

KVILDA. Jauki!

KREIZIS. Ja nebūtu restes priekšā.

GRAMZIS. Transporta plūsma cauri pašmāju ciematam ir neatgriezeniski pieaugusi. Caurbraucošās fūres drebina ēku pamatus. Infrastruktūra šķobās. Saceltie putekļi gaisā danco bez atelpas. Večiem trīc kājas, šķērsojot brauktuvi, tipinot uz mūža mājām, vidēja paaudze aizmiedz acis, lai nav jāredz, kā gar zemi notriec jaunās audzes pārgalvīgos pārstāvjus.

Vitālā nepieciešamība prasa un ciematnieku augošās iespējas atbalsta vajadzību – jābūvē apvedceļš!

STANDZE. Vai ta nav vēl gatavs? Vai tas pats, kas gadu gadiem ceļmalas plakātā redzams?

GRAMZIS. Nē! Jā! Tāpēc reiz par visām reizēm tā problēma jāatrisina! To paveiksim mēs, manā vadībā! Vienreiz izlemsim, vienosimies – kā tam apvedceļam jāiet!

Tas ir mūsu spekos, mūsu varā – nepalaidīsim gar degunu apsolītos fondus – mūsu labklājības garantu!

KREIZIS. Kā citādi – viennozīmīgi, riņķī pa loku apkārt.

KARDĀNS. Nesapratu – pa loku, vai riņķī apkārt?

KVILDA. Jālaiž gar sānu.

STANDZE. Gar vienu malu.

KREIZIS. Gar kuru?

KARDĀNS. Ir varianti – var gar labo un tik pat labi gar kreiso...

KVILDA. Kungs grib laist gar sānu, pa malu, vai caur pēcpusi?

BRIKSIS. Redakcionālas dabas detaļas piekoriģēs juristu birojs.

KREIZIS. Es sliemos par kreiso malu.

KVILDA. Kāpēc tā, draudzenīt?

KREIZIS. Labajā atrodas siltumnīcas. Braucot pēc dārzeniņiem sagādnieka zirģelis izbīsies no kraviniekiem – izbirs gurķi, redīsi pa moderno štrāsi...

KARDĀNS. Sabraukto tomātu mērcē garantēta sānslīde, ka oi, oi, oi!

STANDZE. Vai te nevīd savtīgas intereses?

BRIKSIS. Zirgs ir dzīva radība – tāpat kā mēs te visi pārējie. Un lopa intereses ir tās pašas sabiedrības intereses kopumā.

KVILDA. Kādam te vienkārši pietrūkst zaļās domāšanas.

STANDZE. Es tikai gribēju teikt, ka gar kreiso nu nekādi – tur skola, bērnodārzs!

GRAMZIS. Problēma pacelta!

KVILDA. Jauki, jauki!
 GRAMZIS. Liekam uz balsošanu! Kas par – kreiso?
 BRIKSIS. Trīs.
 GRAMZIS. Kas par – labo?
 BRIKSIS. Trīs!
 KVILDA. Neizšķirts – ko nu?
 KREIZIS. Šķiramies draudzīgi... bez skandāla...
 KVILDA. Draudzenīt, tiesas spriedums jāsagaida.
 BRIKSIS. Spēku līdzsvars – stabilitāte. Starptautiskajās attiecībās...
 GRAMZIS. Pašmāju attiecībās iztiksim bez starptautiskās prostitūcijas!
 KARDĀNS. Ja trāpīts strupceļā – tad nav variantu -jādod atpakaļgaitā.
 GRAMZIS. Tikai uz priekšu! Strupceļos mēs izrokam tuneļus!
 Jopcik! Kā vadītājam man nemaz nenākas balsot!
 BRIKSIS. Kā sabiedrisko attiecību speciālistam – man atturēties vai...
 GRAMZIS. Uzprasi demokrātijai!
 Lūdzu, atkārtojam balsojumu!
 Kas pa labi?
 BRIKSIS. Divi.
 GRAMZIS. Kas pa kreisi?
 BRIKSIS. Divi...
 KVILDA. Tas pats... ja ne vēl jautrāk!
 STANDZE. Vai akurāt kādam vajag to aplam modīgo maģistrāli? Vecais ierasts, vēl tīri labi izbraucams.
 BRIKSIS. Jauni laiki! Jaunas prasības! Pa vecam vairs nedrīkst! Postenī jauns valdonis – Gramzis – Joksis! Tātad censonis ar dubultu varasspēku. Mūsu citu tikumiskais pienākums – atsaukties aicinājumam. Palīdzēt piecelt un nest to, ar ko vadības tēls ienāk ciema vēsturē!
 STANDZE. Tāpatās ar laiku i jaunais sadēd. Un Gramzis – ar bārdu.
 GRAMZIS. Šārīta ārkārtas stāvoklī neatradās skuveklis. Runa nav personīgi par mani. Manā personā es redzu jūs, jūs esat pārstāvēti manī katrs atsevišķi un visi kopā.
 BRIKSIS. Cienījamie sabiedrības pārstāvji, padomāsim, padomāsim pirms izšķirošā lēmuma. Padomāsim tīri filozofiski – par kuru labo un par kuru kreiso pusi īsti balsojam.
 STANDZE. Vēl jādomā – pa labo roku labā puse, pa kreiso – kreisā!
 BRIKSIS. Bet, bet, bet ir viens bet – iebraucot centra no tā gala, vai gluži pretēji no šitā, tas ir, no otra gala – vai puses nemainās? Mainās!
 KVILDA. He, kas to būtu domājis.
 BRIKSIS. Balsojam!

(Pārstāvji apjukuši. Roku paceļ tikai Gramzis.)

BRIKSIS. Vienbalsīgi! Apsveicu! Apsveicam Gramzi – Jokša kungu!
 PĀRSTĀVJI. Ar ko?!
 BRIKSIS. Attiecīgi ar... ar attiecīgo risinājumu... protokolam.
 KARDĀNS. Ja riteņi buksē – ir bezjēgā gāzēt... jātiek svaigā luftē!

(Kardāns laužas durvju restēs. Neviens nenāk tās atvērt.)

KVILDA. Nav tur neviena.
 KREIZIS. Kā iemūrēti...
 KVILDA. Vai tiešām bezizejas variants? Nāk ģībiens...
 KARDĀNS. Uzšķaudi, lai nenoplok elpa! Eh, būtu trose, būtu, kas ievilkt!

(Jūtams, ka aizmērēto kolektīvajā apziņā ir iezadzies panīkums.)

GRAMZIS. Ir, ir! Ir zelta vidusceļš!

Piekrītu Standzes priekšlikumam – lai lielceļš iet pa veco iebraukto vietu. Tikai parausim to simtreiz platāku!

STANDZE. Tad mājas jājauc nost!

GRAMZIS. Protams, kā citādi!

KREIZIS. Kur cilvēki paliks?

GRAMZIS. Nekur nepaliks. Uzcelsim jaunas, modernas daudzstāvu pilis! Gar ceļa labo, gar ceļa kreiso pusi. Apbūvēsim malu malas! Tāds atvērziens! Gadsimta projekts! Klāt pie apsolītiem fondiem izspiest vēl miljonu!

BRIKSIS. Varbūt pat miljardu!

STANDZE. Abet kas piedzemdēs to kvantumu, lai mājokļi nepaliktu tukši – vai par to ir padomāts? Uz mani neceriet – savu līdzdalību šai afērā jau iepriekš atsaku.

BRIKSIS. Domājams, ka augošā labklājība izraisīs demogrāfisko sprādzienu.

STANDZE. Man nav prakse dzemdību namos un pieredze nekāda ar sprāgstvielām, abet, ka tik tā bumba mūs pašus ar visu zemi neaizsper prom no ierastās orbītas.

KVILDA. Par visu zemi mīla valda, visiem likumiem tā pāri iet...

STANDZE. Un bezkaunīgi samīn tikumu!

GRAMZIS. Zelta vidusceļš – tā ir mūsu pēdējā cerība.

STANDZE. Tas gan, cerība ir un paliek pēdējā. Pēdējā, nezūdošā.

(Iestājies klusums manāmi nomāc... kāds nāk... dzirdamo soļu troksnis pieaug... žvazdinās atslēgas... Policists slēdz vaļā durvis.)

POLICISTS. Policija atvainojas par īslaicīgo aizturēšanu uz aizdomu un pārpratumu pamata. Atvainošanos izsaka arī specvienība „Zetta”, kas tika iesaistīta operatīvajā darbībā.

Esat atbrīvoti.

KVILDA. Varam iet, kur sirds vēlas?

POLICISTS. Lūdzu, ja sirds jums vienīgā pavēlniece.

KVILDA. Es pakļautos arī policista likumīgām prasībām, ja laimētos kādreiz saskrieties. Uz redzi!

POLICISTS. Uz tikšanos neceļos!

(Viesu mājas mauriņā satikušies Skrabis un Dreilis.)

SKRABIS. Dzirdēji? Šitie kumēdiņi!

DREILIS. Kas tad nu?

SKRABIS. No bankas iznests seifs – pilns ar pareizo naudu! Gaišā dienas laikā!

DREILIS. Nebūs varējuši tumsu sagaidīt.

SKRABIS. Bez jokiem – un pa gaišumu nav varējuši saredzēt, kur zagļi nobēg. Gaišā dienas laikā – šitāda apkaunojoša neizveicība!

Pēddziņi pārpratumā aizturējuši mūsējos plēgurus. Pie šodienas tehniskām iespējām – helihopters lai izmantots. Tie tur no augšas uz ceļa izmētātās taras kastes noturējuši par naudas ķīpām.

DREILIS. Es sapratu, ka jezga sataisīta tīšām, ļaujot laupītājiem pamukt un noslēpt pēdas, jo starp drošībniekiem bijuši līdzzinātāji.

SKRABIS. Tik traki, nez vai - būs baumas palaistas, lai āzētu izmeklētājus.

DREILIS. Pats dzirdēju – vārds vārdā, ka nodevība. Pannrāmī ielikto bildi rādīja – redzēju.

SKRABIS. Rādīja noķerto noziedznieku... un atzinās?

DREILIS. Rādīja to, kam tā ziņa esot it kā pienesta, kas pie tās it kā esot piestrādājis.

SKRABIS. Es neko tik aizdomīgu neuzķēru.

DREILIS. Tenkas, ne ziņas, ko katrs var saprast citādāk. Kāpēc nevar skaidri pateikt, kā lietas patiesībā stāv?

SKRABIS. Bet kas to zin? Agrāk zināja – Dievs

DREILIS. Tam pa retam vairs kāds tic.

SKRABIS. Tāpēc radīts aizvietotājs – masu mēdijs.

DREILIS. Tiesa – tam uzticoties visvairāk neticīgo.

SKRABIS. Mēdisti tiek pie objektīva patiesības – tur viņu trumpis.

Viesu nama atklāšanas reizē uzradās ne akurāt lūgti... Sētā svētki – šis, saucamais žurnālists, uzliek telekameru saimniecības galā, kur nogāzta malkas krava, vēl neaizvāktie, pāri palikušie celtniecības materiāli... un tad ieliek Pannrāmī, rāda to bildi – objektīva patiesību. Apsmiēklam.

Dzīvē patiesībai pavisam cits rākurs un bilde izskatās pavisam savādāk.

DREILIS. Dzīve katram sava.

Domā, ka nozagto naudu atradīs?

SKRABIS. Neatradīs... ja pareizi sadalīs – neatradīs. Svarīgi tāpat – cik liela summa pagrābta. Jo lielāka – jo grūtāk uziet.

DREILIS. Gadās... man pašam – meklē, meklē, skaties mantiņai virsū, bet neredzi.

SKRABIS. Jo lielāks noziegums – jo neiespējamāk to atklāt. Jo lielāks krāpnieks, jo grūtāk notiesāt.

DREILIS. Pēc manas saprašanas vajadzētu būt otrādi.

SKRABIS. Jo lielāks vīrs, jo mazāk vietas blakus uz beņķa.

DREILIS. Liekas, nu gan visi viesi aiztinušies.

SKRABIS. Viena mašīna vēl gaida.

DREILIS. Būs ciemiņu draugi savākuši, lai nebrauc dzērumā.

(Banketu zālē pie nokopta galda sēž Joksis. Ienāk Smildze.)

SMILDZE. Vēl palikusi kafija. Uzsildīt?

JOKSIS. Kafiju?

SMILDZE. Sliktā dūšā tā palīdz.

JOKSIS. Kam te dūša?

SMILDZE. Izskatās, ka tev.

JOKSIS. Tev izskatās – es neko tādu neredzu.

SMILDZE. Ja paskatītos uz sevi.

JOKSIS. Ja varētu – paskatītos...

SMILDZE. Un jūties pavisam labi?

JOKSIS. Jūtos... jūtos tā kā jūtos – nekad man to neviens nav vaicājis.

SMILDZE. Dzersi, vai atsakies?

JOKSIS. Nezinu...

SMILDZE. Kas tad zina?

JOKSIS. Kam tas jāzina – tiem, kas ar to nodarbojas, kas atbildīgi...

SMILDZE. Par ko?

JOKSIS. Par to, lai es zinātu to, kas man jāzina.

SMILDZE. Un tu pats?

JOKSIS. Es neesmu pats. Es...

SMILDZE. Ledusskapī palicis šampānietis. Vakar vairāk dzēra stipros.

JOKSIS. Stiprinājās, sacentās, kurš vairāk var turēt sabiedrības labā uz sabiedrības rēķina.

SMILDZE. Tu neesi plēgurs.

JOKSIS. Kopš neatminamiem laikiem – pirmoreiz piesvemos...

SMILDZE. Vai zināms – par godu kam?

JOKSIS. Vienotībai, vienotībai par godu... Ievilka pirtī, kopīgos sviedros nogludināt pretrunu asumus, panākt konsensumu... uz lāvas visi vienādi...

SMILDZE. Panācāt, ka saskaņoti piemāvāties.

JOKSIS. Likme tika atvēlēta priekam, savstarpējai atvērtībai, saskaņai...
SMILDZE. Mamma saka, ka tev vājš raksturs. Nespēj pastāvēt par sevi.
JOKSIS. Viņa tev gudra – daudz ko zina.
SMILDZE. Mamma zina visu. Arī to, ka tavš augstais amats ir anulējis ģimeni. Tavas rīcības kontus kontrolē visādas asociācijas. Tu to pieļauj, tāpēc tevi pietur. Īstenībā tu esi sabiedrības vergs. Mamma saka, ka tā vai tā – reiz viņi tevi pametīs.
JOKSIS. Tava mamma ir tava mamma...
SMILDZE. Draugi tevi pametuši.
JOKSIS. Draugu man nav...
SMILDZE. Ja nav draugu – kam vari uzticēties?
JOKSIS. Tur tas joks, ka neuzticamies ar. Tā vietā viens no otra pieprasām caurspīdīgumu.
SMILDZE. Cits citam pietuvināti paziņas bez patiesām, atklātām jūtām?
JOKSIS. Katram sava vajadzība, interesīte – otra dvēselē neielīdīsi.
Bez manis neiztik – ja ievajadzēsies, kaut ellē sameklēs.
SMILDZE. Kāpēc tev jādzīvo ellē?
JOKSIS. Patiesi, kāpēc...
Bērnībā ļoti pārdzīvoju, ka tēvs ar māti mūždien plēsās.
SMILDZE. Strīdējās? Par ko?
JOKSIS. Neko nevarēja sadalīt. Bet nešķīrās – viņus apmierināja nepārtrauktais karastāvoklis. Tāds dzīves stils.
SMILDZE. Smags stils.
JOKSIS. Nesapratu, nepratu abus salabināt. Varbūt tāpēc necietu, ka puikas plūcās, pat līdz asinīm... ne pārāk stiprs būdams, spraucos starpā ar jociņiem, ķēmojos – kaušļi smējās, izbeidza ķīviņus...
SMILDZE. Neaizvainoja, ka par tevi smejas?
JOKSIS. No smieklēm gaišāks tapa... Kur nācās nogludināt asumus – atcerējās mani. Vēlāk pieturēja, iebīdīja augšās... liku savu parakstu uz lēmumiem, ko izplēsušies viņi beigu beigās bija pieņēmuši.
SMILDZE. Paši savus lēmumus nevar apstiprināt?
JOKSIS. Var. Bet lai likumīgi, lai juridiski korekti...
SMILDZE. Kāpēc viņi nevar uztaisīt likumīgus likumus?
JOKSIS. Viņi var. Viņi var visu, ko grib.
SMILDZE. Kāpēc tad nedara?
JOKSIS. Viņi negrib... viņiem nevajag, nevēlas uzņemties lieko atbildību. Viņi grib sevi izbrīvēt no tā, kas uzlikts man.
SMILDZE. Nevajadzēja ļauties, ka to uzveļ. Mamma arī par to dusmojas. Izdabāt citiem – ampelmanis.
JOKSIS. Ampelmanis...

(Zvana telefons.)

SMILDZE. Tev zvana!
JOKSIS. Man nav telefona. Tikai tiešā saziņa – lai izslēgtu interešu konflikta iespējas.
SMILDZE. Zvana!

(Joksis izvelk no kabatas mobīlo telefonu, iedod Smildzei.)

KLAUSULĒ. Joksis apcietināts! Saproti – Joksis iesēdināts! Pazudis! Izlaidāt no redzamības loka – aparāts to nepiedos! Tas draud – pats zini ar ko! Mobilizēt, veikt, atrisināt – skaidrs?!
SMILDZE. Joksis pazudis.
JOKSIS. Joksis pazudis – jocīgi...
SMILDZE. Jocīgi – tu, tak, esi te, pavisam vēl ne pazudis.

JOKSIS. Kāpēc tad viņi zvanās?
SMILDZE. Kāds ganās tavās drēbēs. Tu tāpat – ne savās.
JOKSIS. Likās, ka ne īstās...
SMILDZE. Kabatās dokumentu nav?
JOKSIS. Cik tu man attapīga... ir mašīnas atslēgas... ir caurlaide – pārvaldnieks Gramzis.
SMILDZE. Tu tagad – Gramzis?
JOKSIS. Ar viņa ambīcijām – sausāko vietu pārvērtīs purvā... Man... man jātiek... jābrauc... jānoskaidro...
SMILDZE. Tu nevari! Pats neesi braucis – tikai vizināts!
JOKSIS. Iemaņas nezūd – autoskolu pabeidzu ar izcilību! Ai, zaļā jaunība!
SMILDZE. Tu nevari...
JOKSIS. Es varu... man jāvar... es uzdrošinos – es pēdējā instance!

(Joksis izsteidzas laukā.
Klusums ieilgst... tad to pāršķeļ nāvīgs troksnis.
Paceltā paplāte Smildzes rokās sasveras, trauki gāžas... Smildze nesaprot, kas notiek...
Pēc laika uznāk Joksis gaišā uzvalkā.)

SMILDZE. Tēti, tu jau atpakaļ?
JOKSTS. Zinu, ka man ir meita...
SMILDZE. Smildze...
JOKSIS. Pareizi, uzminēji – viņu sauc – Smildze.
SMILDZE. Smildze Jokse.
JOKSIS. Es – Joksis... iznāk, ka viņas tēvs...
SMILDZE. Jauns, gaišs... tu no tās kristību fotogrāfijas kopā ar mammu un mani uz rokām... tu esi atgriezies...
JOKSIS. Uz visiem laikiem, tagad nu uz visiem laikiem...
Jocīgs koks... izskrēja automobīlim priekšā... jocīgais uzmeta mani...
SMILDZE. Tētuk, tu mīļš un balts...
JOKSIS. Kā makonītis zem kājām...
SMILDZE. ... kā mākonītis virs galvas...

2011. g.